

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת אחרי • כ"ה ניסן ה'תשפ"ד

1548

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

jem 153068 / Freidin Levi

שחרית, כ"א תשרי תש"נ

למה זורקים סוכריות בעת ההכנסה של ילד ל'חדר'? / התוועדות עם הרבי

מדוע נער המצוות אומר תחנון ביום כל כך שמה וגדול
כמו יום הבר-מצווה? / מכתב מבואר

קודם כל תקצצו את הציפורניים, תפסיקו לדקור אחרים! / אור וחיות

גם אנחנו במערכת
"התקשרות"
לשגרה, ונשתדל להמשיך
להביא לכם מדי שבוע תוכן
מגוון מתורתו של הרבי בצורה
שתדבר לנשמה וללב.

השבוע נגענו בשני אירועים
ממעגל החיים היהודי: הכנסה
ל'חדר' (במדור ההתוועדות)
ובר מצווה (במדור המכתבים).
שניהם קשורים לחינוך הילדים
והנערים, ובשניהם התפיסה
החסידית מוסיפה הרבה
חיוניות, חום ורגש שמשפיעים
על הילדים לכל החיים.

במדור אור וחיות הבאנו
מאמר של הרבי הרי"צ, שנוגע
בנושא כואב שכולנו מכירים.
הביקורתיות, השיפוטיות
והדוקרנות שבהן אנחנו עלולים
להתייחס זה לזה, אפילו בין
יהודים יראי השם וחסידים.
הרבי מנתח את התופעה
ומסביר מאיפה היא נובעת,
ואיך מטפלים בה נכון.

לסיום, נחזור ונאמר שאנחנו
שמחים לקבל מכם הקוראים
והמעיינים תגובות, משבחות
וגם מבקרות. זה עוזר לנו
להמשיך להשתפר לתועלת
כולם. וכן נזכיר שמי שאין ידו
משגת את הגיליון במהדורה
המודפסת, יכול לרכוש מנוי
ולקבל אותו מדי שבוע במייל
בצורה נוחה לקריאה ולהדפסה.

נוהגים לזרוק סוכריות בעת הכנסת ילד יהודי
לתלמוד התורה, ולומר לילד שאת הסוכריות
זורק המלאך מיכאל. ההכנסה ל'חדר' היא
תחילת החינוך לתורה ולמצוות, וזה הרגע
לומר לילד, גם אם הוא לא מבין זאת עדיין
היטב – שהתורה והמצוות הן 'סוכריות', הן
זכות וטובה עבורו. **התוועדות עם הרבי**

בפרשת השבוע נקרא על הדרך הנכונה בה
נכנסים לקודש הקודשים ונשארים בחיים.
הסיפור ההפוך היה זה של נדב ואביהוא בני
אהרן, שנכנסו ונפטרו. לסיפור יש משמעות
רבה לחיינו. הוא מלמד אותנו כיצד לשלב בין
התשוקה להתנתק מהוויות העולם ולדבוק
בהשם, לבין הצו האלוהי להיות מעורה בתוך
העולם, לחיות בו ולהאיר אותו. במילים
פשוטות: כיצד להתמודד עם הפער בין
הרצונות והשאיפות הגדולות, לבין המעשים
וההתנהגות בפועל. **שיעור בלקוטי שיחות**

קרה לכם שפגעתם באדם אחר? כמה פעמים
שאלתם את עצמכם: למה פגעתי בו? קרה
לכם שבכלל לא הבנתם למה הוא נפגע? –
לכל מי שמצוי בתוך הסבך הזה, כדאי מאד
ללמוד את המאמר "שאו ידיכם קודש" שאמר
הרבי הרי"צ בשבת פרשת אחרי-קדושים
תרצ"ד. המאמר עוסק במשמעות מצוות
נטילת ידיים ברוחניות, ומלמד כיצד לשמור
על כבוד הזולת ולסייע לו. **אור וחיות**

יום הבר-מצווה הוא יום גדול ושמח, שבו
הנער הופך לחבר מלא בעם היהודי עם כל
הזכויות והחובות. אז מדוע ביום הזה החתן
אומר תחנון בתפילה כרגיל? כי אין גבול לכמה
שאפשר להתקדם בתורה ובמצוות. גם אם
האתמול היה מעולה, היום צריך להיות טוב
יותר ומחר עוד יותר. ולכן מבקשים מהשם
דווקא ביום הזה שישלח על האתמול' שהיה
טוב כחות מהיום. **מכתב מבואר**

פרקי אבות - 17 • ניצוצי רבי - 18 • עת לדעת - 20 • לוח חב"ד - 21 • שניים מקרא - 24 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1548

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

למה זורקים 'סוכריות' בעת ההכנסה של הילד ל'חדר'?

(מהתוועדות שמחת תורה תש"כ – תורת מנחם, כרך כז, עמוד 78)

כתוב בגמרא: "קטן היודע לדבר, אביו לומדו תורה". ולכאורה: מה העניין ללמוד תורה עם ילד קטן שעדיין לא הגיע לכלל הבנה והשגה? מוטב להמתין עד שיתבגר, ואז ילמדו איתו תורה!

התשובה לזה היא: "תורה ציווה לנו משה, מורשה קהלת יעקב". זאת אומרת, שהתורה היא כמו ירושה, שבה לא משנה מה מצבו של היורש. אם הוא בן, הוא יורש הכול. למרות שבשלב זה אין לו הבנה בדברים, הוא יורש הכול - וכעבור זמן תהיה לו גם הבנה בהם. כך גם התורה: היא שייכת לכל יהודי, עוד לפני שהוא מסוגל להבין. ולכן לא מסתפקים בכך שהתורה שייכת לכל יהודי, אלא גם מתחילים ללמוד איתו - על פי הכלל ש"זָכִין לַאֲדָם [- מקבלים עבורו גם ללא מודעות מצידו]."

אלא שלכאורה, יש מקום לשאלה: הרי קיום התורה והמצוות כרוך בזה ש"עליך הורגנו כל היום", ו"אין אומה בעולם נהרגת על קדושת שמו ומוסרת עצמה להריגה אלא ישראל". ובפרט כפי שאירע בדור האחרון, שהרגו מיליוני יהודים, השם ייקום דמם, אך ורק בגלל היותם יהודים. ולא עוד, אלא שהריגתם הייתה על ידי יצורים כאלו שהיו נחותים מבעלי חיים, והם אלו שהתנכלו ליהודים יראים ושלמים, שהם מבחר המין האנושי. ואם כן, כאשר אומרים "אתה בחרתנו מכל העמים", טוען ילד יהודי: מהי הזכות שבדבר? אדרבה!

אלא שהזכות שבקיום התורה ומצוות מורגשת אצל הנשמה, ומצד ההתקשרות של הנשמה עם הגוף זה נעשה לזכות, טובה ושמחה גם אצל הגוף, אפילו אם הוא עדיין אינו מרגיש זאת.

וזה מתבטא במנהג ישראל לזרוק סוכריות בעת הכנסת ילד יהודי ל'חדר' [תלמוד התורה], ולומר לילד שאת הסוכריות זורק המלאך מיכאל.

עניינו המיוחד של מלאך מיכאל לגבי שאר המלאכים הוא היותו "השר הגדול העומד על בני עמך", "שהוא תובע צורכיהם של ישראל ומדבר עליהם... מלמד זכות". כך, שהוא יודע ומכיר את טבעם ותכונותיהם של בני ישראל יותר מכל שאר המלאכים.

ולכן, כאשר מכניסים ילד יהודי ל'חדר', לחינוך בנוגע לתורה ומצוות באופן כללי, טוען מלאך מיכאל שהאמת היא שקיום התורה ומצוות הוא 'סוכריות' - זכות וטובה.

וההדגשה בזה היא שכך זה גם אצל ילד קטן. על הטענה שיש צורך להמתין עד שהילד יגדל ויתבגר, ואז יבין וירגיש את הזכות והטובה שבדבר, משיב המלאך מיכאל שהאמת היא שקיום התורה ומצוות הוא עניין של זכות וטובה גם מצד הגוף של ילד קטן שעדיין לא בא לכלל הבנה והשגה, וכפי שהדבר בא לידי ביטוי בכך שמקשרים זאת עם סוכריות.

ההוראה ממנהג זריקת הסוכריות בעת ההכנסה ל'חדר' היא שצריך להיות מורגש גודל הזכות והטובה שבדבר, שלכן ההתעסקות בזה היא מתוך חיות ושמחה ומתוך שאיפה להוסיף ולהתעלות בעילוי אחר עילוי.

אין כניסה

פרשת אחרי נפתחת בתיאור סדר עבודתו של הכהן הגדול ביום הכיפורים בבית המקדש. סדר יום הכיפורים, היום הקדוש ביותר בלוח השנה היהודי, בבית המקדש, היה מיוחד במינו ושונה מאד משגרת העבודה במקדש. מסכת שלמה בתלמוד, מסכת יומא, עוסקת בסדרים המיוחדים של עבודת הקודש ביום הזה. העבודה כולה נעשית על ידי הכהן הגדול, היהודי הקדוש והנעלה בעם ישראל, כנציג ושליח של כל העם.

ללא ספק, רגעי השיא של יום הכיפורים הם רגעי הכניסה של הכהן הגדול לקודש הקדשים, מקום משכן ארון הברית. זהו המקום בו נוכחת השכינה הקדושה בשיא התגלותה בעולם הזה, מקום החיבור בין שמיים לארץ. בשל קדושתו, מזהירה התורה חריפות מפני כניסה לקודש הקדשים. אסור להיכנס לשם, אף אחד אף פעם, למעט הכהן הגדול שנכנס לשם - פעם אחת בשנה, ביום הכיפורים. העונש על כניסה לקודש הקדשים של אדם לא מתאים או אפילו של הכהן הגדול ביום אחר או לא לפי הכללים הוא מוות. רק כאשר ימלא את ההוראות במדויק, יזכה הכהן הגדול להיכנס בשלום ולצאת בשלום מן הקודש. כך נפתחת הפרשה¹:

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן, בקרבכם לפני ה' וימתו.

ויאמר ה' אל משה: דבר אל אהרן אחיך, ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת, אל פני הכפרת אשר על הארן, ולא ימות.

יש כאן הקדמה לפני האיסור. התורה מזכירה לנו סיפור מהעבר: היו אנשים שנכנסו לקודש הקדשים שלא לפי הפרוטוקול, ואכן מתו. אלו הם בניו של אהרן, נדב ואביהוא, ועל סיפור מותם קראנו לפני מספר שבועות, בפרשת שמייני²: ויִקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וָאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתוֹ, וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ, וַיִּשְׂמִימוּ עָלֶיהָ קֶטֶרֶת, וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה', וַתֹּאכַל אוֹתָם, וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'. הסיפור המקדים הזה נועד לספק התראה: היזהרו מלחזור על אותה טעות שהם עשו. הם נכנסו ומתו, אתם תיכנסו רק לפי הכללים המחמירים, ולא תיפגעו.

במה הם הטאו?

השאלה הפשוטה שנשאלת היא: מה באמת היה חטאם של בני אהרן? הפסוק בפרשתינו רק מדווח לנו בצורה יבשה ולקונית: "וימותו". למה? מה הם עשו? מה היה לפני? - אין

1. ויקרא, טז, א-ב.

2. שם, י, א-ב.

שיעור בבלקוטי שיחור

סוד האיוון הנכון

בפרשת השבוע נקרא על הדרך הנכונה בה נכנסים לקודש הקדשים ונשארים בחיים. הסיפור ההפוך היה זה של נדב ואביהוא בני אהרן, שנכנסו ונפטרו.

לסיפורם של בני אהרן יש משמעות רבה לחיינו. הוא מלמד אותנו כיצד לשלב בין התשוקה להתנתק מהוויות העולם ולדבוק בהשם, לבין הצו האלוקי להיות מעורה בתוך העולם, לחיות בו ולהאיר אותו. במילים פשוטות: כיצד להתמודד עם הפער בין הרצונות והשאיפות הגדולות, לבין המעשים וההתנהגות בפועל.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק ג, שיחה לפרשת אחרי

עריכה:
הרב דוד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

בני אהרן נכנסו לקודש הקדשים בלי הפרוצדורה המתאימה. הם נכנסו ללא רשות, ללא כל בגדי הקודש, ובמצב משפחתי לא תקין: בלי אישה וילדים.

כל אחת מההצעות האלה, וכולן יחד כמכלול, יכולות להסביר לנו נקודתית מה היה הכישלון, במירכאות, של נדב ואביהוא. אלא שכל ההצעות גם יחד לא מסבירות לנו עדיין את התמיהה הבסיסית שמסתתרת בסיפור מותם של שני בני אהרן בכניסתם אל קודש הקדשים: איך ייתכן ששני הצדיקים האלה חטאו בחטא חמור כל כך?

איך הם חטאו?!

כאשר מתבוננים בסיפורם של נדב ואביהוא בשטחיות, הדבר נראה כמו חטא 'קלסי'. בגדול, הם עשו מעשה אסור, ונענשו עליו. בדיוק כמו שאסור להבעיר אש בשבת או לאכול בשר טרף, כך אסור לעבור על נוהלי הכניסה לקודש הקדשים.

אבל לכל מי שמעיין ולו מעט בסיפורם האישי של נדב ואביהוא, ורואה איך התורה עצמה מתייחסת אליהם, ואיך חז"ל מספרים את הסיפור - ברור שזו קריאה שגויה לגמרי של כל הסיפור.

נתחיל במה שאומר המדרש: "בוא וראה כמה מיתנן של בני אהרן יקרה לפני הקדוש ברוך הוא: שכל מקום שמזכיר מיתנן, מזכיר סורחנם. כל כך למה? להודיעך שלא היה בידם אלא עוון זה בלבד... שלא יהא פתחון פה לבאי עולם לומר: מעשים מקולקלים היו בידם בסתר, שעל ידי כן מתו".

כלומר, אפילו במה שנראה כמו 'קלונם' של בני אהרן, חז"ל רואים סגוריה גדולה. התורה רוצה לומר לנו: שלא תחשבו שמיתנן הייתה עונש על מעשים חמורים אחרים שהם עשו, אולי נסתרים. יותר מזה: כניסתם לקודש הקדשים להקטיר קטורת - היה החטא היחיד שלהם. כמו שאומרים, הלוואי עלינו. לכן התורה טורחת להדגיש בכל פעם שהיא מספרת על עונשם הטרגי מה הם עשו. כאילו לומר לנו: זה כל מה שיש כאן, ולא שום דבר מעבר לזה.

אך כאן לא תם העניין. התורה מתייחסת אליהם כאל קדושים וצדיקים מהדרגה הגבוהה ביותר. מיד כאשר נודע דבר מותם של שני בני אהרן,

לנו אפילו רמז כאן בפסוק. התורה לא מספקת לנו שום רקע, שום הסבר, על הטעות שעשו בני אהרן שבגללה נענשו במוות.

בתורה אכן לא כתוב במפורש מה הייתה טעותם של נדב ואביהוא, אך חז"ל מציעים כמה אפשרויות.

האפשרות הראשונה היא שחטאם של בני אהרן היה התעוזה שלהם להקטיר קטורת בלי ציווי מפורש על כך מהקדוש ברוך הוא, או על כך שאת האש לקטורת הם לקחו ממקום לא נכון³. אפשר למצוא לזה רמז בתיאור שהבאנו מהפסוק בפרשת שמיי: "ויקריבו לפני השם אש זרה אשר לא ציווה אותם". אומנם אין כאן זיקה מפורשת בין הסיבה לתוצאה, והתורה לא אומרת שזה היה הגורם לעונש הנורא - אבל יש כאן בהחלט כיוון.

חז"ל מוסיפים ואומרים עוד הצעות רבות בניסיון להסביר מה היה החטא של שני בני אהרן, כמו למשל: שהם נכנסו לקודש הקדשים שתווי יין, שהם לא התייעצו אחד עם השני לפני הכניסה, שהם לא רחצו את ידיהם ורגליהם לפני הכניסה, ועוד.

אנחנו נביא ארבעה הסברים נוספים, ונתמקד בהם משום שהם מכוונים אותנו להסבר מקיף ועמוק יותר לכל הסיפור - כפי שנראה בהמשך:

[א] **עַל חֲקִירָבָה, שֶׁנִּכְנסוּ לַפְּנֵי וְלַפְּנִים⁴.**

[ב] **עַל יְדֵי [- מַפְנִי] שֶׁהָיוּ מְחַסְרֵי בְּגָדִים, וְמָה הָיוּ חֲסָרִים? מְעִיל⁵.**

[ג] **עַל יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ לָהֶם בְּגָדִים⁶.**

[ד] **עַל יְדֵי שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם נָשִׁים⁷.**

מלבד עצם ההתקרבות אל הקודש ללא אישור, יש כאן כמה 'חטאים'. אף אחד מהם איננו חטא בפני עצמו, אבל אי אפשר להיכנס אל הקודש בלעדיהם. בכניסה לקודש הקדשים נדרשות כמה הגנות ותנאים מחייבים, כמו שבכניסה למכון חשאי לאנרגיה גרעינית יש תנאים מחמירים וקפדניים מאד, החל מסיווג ביטחוני ועד חבישת מסכות ומעילי מגן.

3. ויקרא רבה, כ, ח.

4. שם.

5. שם, ט.

6. שם.

7. שם.

8. שם.

בנפשו תנועה של "שוב", לרדת ולשוב אל העבודה של הנשמה בגוף, הנעשית בעולם הזה דווקא, כמאמר רז"ל: "על כורחך אתה חי" - ובכך למלא את הכוונה העליונה שתהיה "דירה בתחתונים".

כלומר, אין לצאת ולהתנתק מן העולם, אלא יש לעשות את העולם גופא דירה להשם.

ומאחר שאצל נדב ואביהוא היה "רצוא" ללא "שוב" לאחריו, נחשב הדבר לחטא.

רבינו חיים בן עטר, המכונה "אור החיים הקדוש", על שם ספרו "אור החיים" על התורה, פותר לנו את התעלומה. הוא חושף בפנינו את הסיפור האמיתי שמאחורי מות שני בני אהרן: נדב ואביהוא לא חטאו ונענשו, אלא **מסרו את נפשם**. כך הוא כותב בחיבורו על תחילת הפרשה שלנו: "הגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות, עד כלות נפשותם מהם".

נדב ואביהוא הבינו והתעמקו בגדולתו של השם. הם הרגישו כמה טובה היא קרבת השם. הם אהבו אותו בכל לבבם, בכל נפשם ובכל מאודם, ורצו להתקרב אליו עד כמה שאפשר. הם התקרבו להשם עד לשיא כזה שהם לא היו מסוגלים להכיל את העונג והדבקות הנפלאה הזו, והנשמה שבקרבם פשוט פרכה מגופם וחזרה לגן עדן, הכי קרוב שאפשר לקדוש ברוך הוא.

זוהי דרגה נשגבה בעבודת השם, שנקראת בשפת פנימיות התורה "**כלות הנפש**" - אלו געגועים עזים של תשוקה וכיסופים עד כדי כיליון הנפש. זהו מצב נפשי שבו מרוב אהבת השם והכרה בגדלותו ובאינסופיותו, האדם מואס בכל חיי החומר ומאבד את הטעם בכל דבר שאיננו קשור לקדוש ברוך הוא. התוצאה הקיצונית של זה היא מוות, כאשר האדם לא מסוגל להכיל את החיים בעלם הגשמי מרוב דבקות.

אם כשקראנו את הסיפור בפשטות היה נדמה לנו שמדובר ב'עוד חטא' שעשו בני אהרן ונענשו עליו במיתה, כעת מתברר לנו שמותם של בני

כך מספרת התורה⁹, "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן: הוּא אֲשֶׁר דָּבָר ה' לֵאמֹר: בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ". חז"ל מסבירים¹⁰: "אמר לו משה לאהרן: אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במִיּוֹדָעִיו [אהוביו] של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך!".

השם הודיע למשה עוד בתקופת שהותו של משה בהר סיני, כי שני האנשים החשובים והנעלים ביותר בעם ישראל ימותו כאשר יבנה המשכן, ובכך יהפוך המשכן לקדוש. משה היה בטוח כי מדובר עליו ועל אהרן, וכעת התברר שנדב ואביהוא גדולים אפילו מהם, והם אלו שזכו כי במוותם התקדש המשכן¹¹.

כל זה מוביל אותנו לתמיהה שכבר הזכרנו בקצרה:

כיצד יתכן מעשה של חטא אצל נדב ואביהוא?! איך אפשרי הדבר שיעשו חטא?

השאלה הזו מכריחה אותנו להיכנס לעומק ולקרוא את כל הסיפור בצורה שונה לחלוטין מהקריאה השטחית שלו - כפי שנלמד מיד.

רצוא ושוב

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

בתורת החסידות מבואר⁹, שחטאם של שני בני אהרן לא היה חטא כפשוטו, חס ושלום.

חטאם היה בכך שלא מנעו מדבקות העצומה באלוקות להביאם לידי כלות הנפש וסילוקה בפועל מן הגוף. זהו פירוש "בקרבתם לפני השם [עד כדי כך ש] וימותו".

ודבר זה נחשב לחטא.

כי אף על פי שיהודי צריך לרצות ולפעול שעבודתו תהיה באופן המביאו לידי "התפשטות הגשמיות",

הרי ביחד עם זה נדרש ממנו שבהגיעו למצב של כלות הנפש, "רצוא", יעורר

א. בארוכה בד"ה אחרי מות דשנת תרמ"ט (דשנת תשכ"ב).

ב. ראה שו"ע אדמו"ר ר"ס צח. הל' ת"ת פ"ד ס"ה.

ג. אבות ספ"ד. וראה תניא ספ"ג.

ד. נתחומא נשא טז. וראה שם בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא פל"ו.

9. ויקרא, י. ג.

10. ויקרא רבה, יב. ב.

11. ראה לקוטי שיחות, חלק לב, שיחה ראשונה לפרשת אחרי.

עד שהוא יבין שהעולם כולו הוא הבל הבלים, **ומתוך כך** יקיים את המצוות בשיא ההתלהבות ועם כל האנרגיה, כי זהו רצונו של השם - שבאמצעות קיום המצוות נתקן את העולם ונהפוך לאותו למקום קדוש.

נדב ואביהוא, אם כן, הגיעו לשלמות האידיאלית של ה'רצוא'. אך הם החטאו את המטרה, הם לא חזרו ל'שוב'. זה גבוה ורוחני מאד, אבל לא זו התכלית. הקדוש ברוך הוא רוצה ש'נתאפק', שנשתמש בהשתוקקות העצומה הזו כמחולל אנרגיה לעבודת השם דווקא כאן בעולם.

הרב ראובן דונין היה חסיד נלהב של הרבי שהתגורר בחיפה. התלהבותו החסידית, ליבו החם ואהבת ישראל שלו, היו לשם דבר. בסגנון דיבורו הישיר והכנה זכה לקרב יהודים רבים לתורה ומצוות, ולעשותם בעלי תשובה אמיתיים.

כמה שנים לאחר חתונתו, מצא הרב ראובן הזדמנות לרכוש דירה למגורים. אלא שלפני חתימת החוזה, הוא התיישב וכתב לרבי מכתב: "רבי, אני מעוניין לרשום את הדירה החדשה על שמך. מצורפים בזה מסמכי הטאבו, לצורך החתימות הדרושות..."

רבי ראובן רחש אהבה גדולה לרבי. הוא ידע שהרבי צדיק אמיתי, מנהיג של כל עם ישראל, האדם הקרוב ביותר לקדוש ברוך הוא שחי בימינו. לכן חשב כי מן הראוי שכל מה שיש לו - יהיה שייך לרבי. לרבי זה 'מגיע' יותר. בוודאי הרבי ידע לעשות עם הבית דברים טובים יותר ממנו.

הרבי השיב במכתב חוזר¹³, בו סירב לבקשתו של רבי ראובן, והסביר: "ה'טאבו' הוא לא הדבר החשוב. אם אתה באמת רוצה לתת לי את הבית שלך, עליך להתנהג בו כפי שהייתי מצפה ממך, הנהגה על פי שולחן ערוך בשלמות, הן 'בין אדם לחברו' והן 'בין אדם למקום!'".

רצוא ללא שוב

על פי זה יובן גם כיצד מרומזים בכתוב פרטי הטאם של בני אהרן שנמנו במדרש.

אהרן כלל לא היה עונש. הוא היה מעין תוצאה טבעית מהאהבה הגדולה והאינסופית להשם שמילאה אותם ברמה כזו שהגוף לא היה מסוגל להכיל.

האש שנכנסה באפם ונטלה את נשמתם לא הייתה להבה של כעס, עונש או נקמה, חלילה. בדיוק להיפך, זה היה המענה לתשוקתם. הם כל כך השתוקקו לעזוב את העולם הזה ולדבוק בהשם, והתשוקה הזו שלהם התממשה. רק כך אפשר להבין את הביטוי "בקרובי אקדש" - אכן, זה היה שיא של התקדשות.

אם כך, נשאלת השאלה ההפוכה: מה בעצם רע בכך? מה היה בעייתי כל כך במעשם של בני אהרן, שהיה הטריגר לאזהרה החמורה שהשם העביר לאהרן לגבי הכניסה לקודש הקדשים? למה שלא כולם יוזמנו ל"כלות הנפש"?

התשובה היא: התורה אכן מצפה מהצדיק שיגיע למצב נפשי נעלה שבו הוא **יחפוץ וישתוקק** לכך שהנשמה שלו תיפרד מהגוף. אך יחד עם זאת, דורשת ממנו התורה **לא למות**, אלא להמשיך לחיות ולקיים חיים של תורה ומצוות, שאפשריים רק כאשר אדם חי בעולם החומרי, עם הגוף הגשמי: הנחת תפילין על היד, אכילת מצה ושמירת שבת.

'כלות הנפש' זו דרגה גבוהה מאד, שאמורים להגיע **כמעט** עד אליה אך לא לחצות את הקו האדום. השם מצפה מיהודי להישאר בחיים, כדי לקיים את המצוות דווקא בגשמיות, בעולם החומרי והפיזי, כדי להוסיף אור וקדושה דווקא כאן, במקום הנמוך ביותר.

הדרגה של 'כלות הנפש' נקראת בלשון החסידות **רצוא** - האדם רץ ונמשך במשיכה חזקה אל הקדוש ברוך הוא. העצירה בקו האדום וההתיישובות בחזרה בעולם כדי לעבוד את השם מתוך החיים, נקראת **שוב** - האדם שב בחזרה 'למטה', אל המציאות ואל החיים (מקורו של הביטוי הוא מספר יחזקאל¹², שם מתאר הנביא את עבודתם של המלאכים ההולכים אנה ואנה, ואומר: "וְהָיָה רָצוּא וְשׁוֹב, כְּמֵאָה הַבָּקָה").

ה'רצוא' הוא כמו תדלוק ומילוי מצברים, שלא נועד כדי לממש את התשוקה אלא להיפך - כדי שקיום המצוות הממשי בתוך חיי המעשה היומיומיים, ייעשה בחיות, בשמחה ובהתלהבות. הקדוש ברוך הוא רוצה שיהודי יאהב אותו כל כך,

13. מכתב ח תמוז תשכ"א (המצוטט בפנים הוא עיבוד של תוכן המכתב).

12. יחזקאל, א, יד.

שכן נקודת כולם היא - "רצוא" ללא שוב."

לאחר שהבנו את מהות החטא של בני אהרן, והוא שהיה כאן 'רצוא' אבסולוטי ללא 'שוב', נוכל לראות איך זה משתקף בפרטים - בארבעת ההסברים של חז"ל שהבאנו.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

[א] "נכנסו לפני ולפנים" - היינו שנמשכו ונתעלו מעלה מעלה עד לפני ולפנים, מבלי לחשוב אודות השיבה והירידה למטה.

[ב] "מחוסרי בגדים" - "בגדים" מרמזים על לבושי המצוות, שהרי המצוות מלוכשות בדברים גשמיים. ובני אהרן לא שמו מגמתם לקיים המצוות שנתלבשו בדברים גשמיים, כדי לזכך את העולם, אלא ביקשו רק לצאת מן העולם ולדבוק בתכלית הרוחניות.

[ג] "לא היו להם בנים" ו[ד] "לא היו להם נשים" - היינו, שלא התעסקו במצות פריה ורבייה, להמשיך נשמות בגופים, אלא עבודתם הייתה בתנועה הפכית - יציאה מן הגוף.

ההסבר הראשון, לפיו החטא של נדב ואביהוא היה בכך שנכנסו לקודש הקדשים, המקום הקדוש ביותר - מבטא את העובדה שהם הלכו רחוק מדי וגבוה מדי. הם חצו את נקודת האל-חזור.

ההסבר השני, שחטאם היה הכניסה אל הקודש ללא בגדי הכהונה המתאימים - מרמזת לכך שהם העדיפו את התשוקה על פני קיום המצוות המעשיות בתוך חיי המעשה.

בחסידות מוסבר שכל מצווה היא בעצם ביטוי מסוים של רצון אלוהי שבו יש אור רוחני מיוחד, ש'מתלבש' ומופיע בצורת פעולה פיזית או חפץ גשמי כזה או אחר. המעשה הפיזי של קיום המצוות הוא אם כן סוג של 'בגד' שעוטף את האור האלוהי עצמו. המטבע הניתנת לצדקה, התפילין

מעורר הבהמה - הן בעצם 'לבוש' לאנרגיה רוחנית שמסתתרת בתוכן. ולכן, העובדה שבני אהרן לא לבשו את בגדי הכהונה שהיה עליהם ללבוש, היא סמל לרצונם להתנתק לגמרי מעולם החומר, תוך ויתור על קיום המצוות הפיזי.

שני ההסברים האחרונים, לפיהם בני אהרן חטאו בכך שלא נישאו ולא היו להם ילדים, גם הם מתחברים לאותה נקודה. הם מספרים לנו שבני אהרן לא 'ראו עניין' בכך שהנשמה יורדת ומחיה גוף גשמי, בעולם החומרי והנחות. לכן הם לא התעסקו במצוות שמטרתן היא להוריד עוד נשמות לעולם הזה. להיפך, האידיאל בעיניהם היה לא להקים משפחה ולגדל ילדים, אלא לדבר רק לנשמה - עד כדי כך שהלב הגשמי יפסיק לפעום.

כל ארבעת ההסברים ממחישים לנו, מזוויות כאלה ואחרות, את הבעיה המהותית שהייתה ב'כלות הנפש' של בני אהרן: זה היה 'רצוא' בלי 'שוב'. במקום לנתב את ההתלהבות והאהבה שב'רצוא' לכדי שמחה והתלהבות בקיום המצוות הפיזי, הם נשארו ב'רצוא'.

סיפור עבודתו של הכהן הגדול ביום הכיפורים והצורה בה עליו להיכנס לקודש הקדשים, הם בעצם הדרכה כיצד לגשת ל'רצוא' באופן נכון.

בני אהרן מתו מתוך כלות הנפש, והקדוש ברוך הוא מזהיר את אהרן שלא להגיע למצב הזה, ומדריך אותו כיצד להיכנס לקודש הקדשים, כיצד לגשת לעורר את אותה אהבה ומשיכה לדבוק בהשם: לזכור תמיד למלא את רצון השם - לחיות חיים של תורה ומצוות, ולהפיץ אור וקדושה בעולם הזה דווקא.

אחד הפרטים בהם ניכרת ההדרכה הזו באופן בולט, הוא הפסוק האומר כי ביום הכיפורים על הכהן להקריב קורבן "בעדו ובעד ביתו". כלומר, הכהן הגדול בקודש הקדשים, ברגעים של קדושה והתעלות, מקריב קורבן מיוחד עבור אשתו.

זוגיות טובה היא אחד הסמלים לכך שאדם איננו מנותק מהחיים, אלא חי אותם בצורה נכונה ובריאה. כשהכהן גדול מביא קורבן בעבור אשתו, הוא זוכר שיש לו אישה, שהוא בעל משפחה, ושזה חלק מהשליחות שלו בעולם.

ה. ראה תניא פ"ה. אגה"ק סכ"ט.

ו. ועפ"ז - שייכת ליוה"כ גם התחלת פרשת אחרי מות (אף שפסוקים הראשונים אינם מדברים בענין הקרבנות דיו"ט) - כי ביו"כ דומים ישראל למלאכים וכו', ולכן זקוקים או להאזרה שלא תהי' העבודה דרצוא בלא שוב (משוחת ש"פ אחרי תשכ"ב).

שלא מתעניינים כלל בכל מה שיש לעולם להציע, ועוסקים רק בלהתעלות עוד ועוד בעבודת השם, עד שמתעורר חשש שנשמתם תפרח ותעזוב את גופם. אנשים כאלה יש צורך להדריך ולכוון כיצד לנתב את ה'רצוא' ל'שוב'. אבל איפה זה בחיים שלנו?

גם אנחנו חווים פה ושם רגעי התעלות מסוימים. אצל אחד זה בתפילות הימים הנוראים, ואת השני זה פוגש בתפילה על ציון הרבי, בעת קיום מצווה נדירה או סתם בהתעוררות מיוחדת של תפילת שחרית של שבת. אך גם אם יש לנו רגעי התעלות, בהם אנו חשים כמה טוב השם, ועד כמה כל מה שיש לעולם הזה להציע הוא הבל - נדמה שזה המקסימום שאליו נגיע מבחינת תחושת הדבקות והכיסופים. אפשר לומר כמעט בוודאות שאין חשש שהדבר יוביל לכך שהנשמה שלנו תפרח מגופנו...

אז מה לנו ולסיפור מותם של נדב ואביהוא?
נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

לכל יהודי יש זמנים שבהם הוא נמצא במצב של התעוררות. בפרט בזמנים שיש עת רצון מלמעלה, כגון שבת ויום טוב. בזמנים אלו עומד האדם למעלה מדברי החולין שלו, מופשט מעניני העולם שבהם הוא עסוק בשאר ימות השנה.

בשעה זו, כאשר יחד עם היותו נשמה בגוף עומד הוא טפח למעלה מן העולם, בתנועה של "רצוא", עליו לדעת ש"רצוא" זה צריך שיהיה עמו "שוב":

אסור שהכניסה אל הקודש תהיה מנותקת מן היציאה מהקודש. גם תנועת ההתעוררות הנעלית ביותר, ביום הקדוש, אל לה להישאר מופשטת ומנותקת מן העולם, אלא צריכה לבוא עמה החלטה איתנה להמשיך התעוררות זו מטה ולחברה אל חיי היומיום.

כולנו מכירים את המושג "מסירות נפש". לאורך כל ההיסטוריה של העם שלנו, החל מאברהם אבינו, היהודי הראשון, יהודים מסרו את נפשם, הקריבו את חייהם פשוטו כמשמעו, כדי לשמור על יהדותם, כדי לא לוותר על הקשר בינם לבין הקדוש ברוך הוא. עבור יהודים מאז ומתמיד, הדבקות בהשם והנאמנות אליו חשובים

גם אנחנו צריכים להפנים וליישם את הדרך הזו גם בחיי הזוגיות. חיים זוגיים במהותם הם מצב של הרמוניה, של שילוב בין הרצונות השונים ולעתים מנוגדים של בני הזוג.

חיי הנישואים יכולים להתקיים, בקושי רב, גם במצבים של פשרות. יועצי נישואים שונים מרבים לתאר את החיים הזוגיים כ'אמנות הפשרה' - שהיא למעשה סוג של 'בדיעבד'. הייתי רוצה לממש את כל חלומותיי ומאוויי, רק שהרצון של בן הזוג אינו מאפשר זאת, ואני מוכרח למצוא דרך של פשרה כדי שנוכל לחיות יחד.

אך דרך החיים הזוגיים על פי התורה איננה דרך של פשרה כואבת. להיפך, זו הדרך הנכונה מלכתחילה לחיות את החיים. כל אחד מבני הזוג מביא את ה'אור' שלו, את השאיפות שלו ואת הייחודיות שלו, ויחד בונים בית משותף שמשלב ומכניס למסגרת נכונה את האנרגיות המשותפות.

'אמנות הרצוא והשוב' מתווה עבורנו דרך לחוות חיים יהודיים שלמים, של רצון אינסופי לדבוק בהשם, אבל ביחד עם זאת - לנתב את האהבה להשם לתוך מסגרת של חיים בעולם המעשה.

'רצוא ושוב' בחיינו

לסיום, הנה מה שהרבי מלמד אותנו ללמוד מכל זה:

כל סיפורי התורה (מלשון הוראה) הם הוראות, לא ליחיד סגולה בלבד אלא לכל ישראל.

ולכאורה, ההוראה מסיפורם של נדב ואביהוא שייכת רק ליחיד סגולה, לאלו העומדים במדרגת רצוא בכלות הנפש ממש, אשר הם זקוקים לאזהרה שלא יעמדו בתנועת הרצוא מבלי שוב.

אך מהי ההוראה מכאן עבור רוב בני ישראל, ואף עבור יהודים הנמצאים אף בקצה התחתון, למטה מן הרוב?

נראה כי ההדרכה הזו כיצד להגיע ל'כלות הנפש' ולהישאר בחיים, היא אקסקלוסיבית. היא רלבנטית רק לצדיקים גמורים כמו נדב ואביהוא,

יותר אפילו מערך החיים עצמם.

בספר התניא¹⁴ מלמד אותנו אדמו"ר הזקן כי מסירות הנפש היא למעשה תכונה נפשית, שטבועה עמוק בנפשו של כל יהודי, ללא כל קשר למצבו הרוחני, להישגיו בלימוד התורה או לכמות המצוות שקיים. לכל יהודי, בעומק לבבו, יש נשמה אלוקית שרוצה להיות דבוקה בהשם בכל מחיר, גם במחיר של הקרבת החיים.

יתרה מזו: יש בנשמה חלק מסוים שבכל רגע נתון משתוקק לצאת מהגוף כדי לחזור למקומו למעלה, להיות קרוב יותר להשם, לשוב למקומו הטבעי והרוחני. "נְשַׁמַּת הָאָדָם... חִפְצָהּ וְחִשְׁקָהּ בְּטִבְעָהּ, לִפְרֹד וּלְצֵאת מִן הַגּוֹף, וְלִדְבֹק בְּשֵׁרֶשֶׁהּ וּמִקּוּרָהּ, בֵּה' חַיֵּי הַחַיִּים בְּרוּךְ הוּא". הכוח הזה מתעורר והופך לפעיל ברגע האמת, כשעל הכף עומדת הבחירה: לבגוד ביהדותי או למות. ברגעי המבחן האלה, הנשמה הקדושה מתעוררת וגורמת ליהודי לבחור במסירות נפש על פני המשך החיים.

אך האם המושג מסירות נפש פוגש אותנו, האנשים הרגילים, בחיים הרגילים? איפה יש לו מקום ביומיום, כשאנחנו יושבים עם הילדים לארוחת ערב, כשאנו נוסעים לחופשה זוגית או במהלך שיעור תורה?

התשובה היא: 'מסירות נפש' איננו תוצר של לחצים חיצוניים. זו **תחושה פנימית** של רצון להתקרב להשם, שגואה ועולה עד כדי רצון לעזוב את העולם החומרי ולדבוק באלוקות. מסירות נפש כזו יכולה להיות גם אצל יהודי שחי במדינה שקטה ורגועה, ואין עליו כל איום. כאשר יהודי מתעלה מעלה מעלה בעבודת השם, הוא מגיע ל'כלות הנפש', למצב בו אהבת השם יוקדת בקרבו עד שהוא חש כי כל חייו הם הבל הבלים, והוא משתוקק לכך שנשמתו תצא מהגוף ותדבק בהשם.

ולפחות משהו מזה, גם אם ברמה נמוכה יותר, אנו יכולים למצוא גם בחיים שלנו. אין מדובר על תחושה של מאיסה בחיי הגוף ורצון להתנתק מהחיים הגשמיים לחלוטין, אלא על רגע בו אדם שוכח מהטרדות שלו ומתעלה מעל הקרקע הגשמית. רגע של תפילה זכה, רגע של ניגון חסידי, או רגע בשיעור תורה שבו יהודי 'כנס לתוך התורה' ושוכח מהכול. אלה רגעים

שכל אחד יכול למצוא בהם את עצמו: ברגע הזה לפחות, הוא מתעלה מעל כל קטנות החיים, ומתרכז רק בקשר עם הקדוש ברוך הוא.

הדוגמה הכי פשוטה לזה היא ממתחמי הזמן הקדושים, השבתות והחגים. אלו הם יממות של 'רצוא'

כי צד נראים שבת וחג אצל יהודי? ראשית, יש תחושה של רוגע. הולכים לבית הכנסת בנחת, מתפללים במנגינה מיוחדת, שומעים דבר תורה הפותח את הלב, ואז חוזרים הביתה אל השולחן הערוך, אל נרות השבת. עושים קידוש, יושבים עם המשפחה, שומעים פרשת השבוע, מרימים כוסית לחיים, ושרים ניגוני שמחה ודבקות. בשבת בבוקר קמים שוב לטבילה, לימוד ותפילה, לאמירת תהלים, לשיעור תורה ולשבת יחד עם החברים להתוועדות חסידית.

ואז מגיע מוצאי שבת. כל הרוגע והקדושה נשכחים באחת, ברגע שפותחים את הטלפון הסלולרי. מטלות מחכות לנו בתיבת האימייל, שיחות טלפון דחופות, התחילו ימי העבודה, הימים העמוסים והאינטנסיביים.

על אחת כמה וכמה כשמדובר בחגים: קיפול כלי הפסח ואכילת החמץ מזכירים לנו שזהו זה, חוזרים לשגרה, ומצב הרוח יורד. פירוק הסוכה בסיומה של חודש תשרי מלווה באנחה. אין ברירה, אנו נאלצים לעזוב את האור והקדושה של החגים, ולחזור להזדהם בפיוח של עבודת החולין.

דווקא הניתוק הכואב הזה מראה לנו שמבחינה רגשית אנחנו נמצאים במקום חיובי. אנחנו באמת אוהבים להיות מנותקים מכל טרדות העולם, אנו אוהבים את התפילות, את דברי התורה ואת ההתרוממות מה'בוץ'. ההתנתקות מהטלפון היא מתנה בשבילנו, ואנו באמת מתגעגעים לקדושת השבת.

אך מתברר שבדיקו כאן אנחנו 'נופלים' בבעיה של 'רצוא בלי שוב'. למה מוצאי שבת כל כך כואב לנו? משום שאנו לא מתמקדים מספיק **ברצון השם**.

עלינו לדעת כי השם רוצה מאיתנו דווקא את ימי השגרה. הוא רוצה שנהיה יהודים של 'שוב', יהודים של כל השבוע ולא רק של שבת. הוא רוצה שבאמצע עומס העבודה יהודי יעצור הכול ויתפלל מנחה. הוא רוצה שנרוויח כסף בזיעת אפיים, ובכל זאת נדע לתת צדקה ביד נדיבה. הוא רוצה שנדע להקפיד על כשרות גם במקום

14. פרק יט.

העבודה. דווקא על ידי עבודות החולין בימי השבוע, אנו מחזירים את אור הקדושה בעולם הזה: בעבודה, בכסף, ובאנשים שסובבים אותנו שם. זו המטרה לשמה באנו לעולם, ולא נשארו כנשמות בגן עדן.

אלא שכדי שנוכל לגשת לעבודת השם בימי השבוע בשמחה ובמרץ, נתן לנו הקדוש ברוך הוא את השבתות והחגים, בהם אנו שוכחים לגמרי מהטרדות שלנו ומתעסקים רק בקדושה. הזמנים הללו מטעינים אותנו בכוחות לימי החול. כאשר שוכחים למשך יום אחד את כל הטרדות, ומתפללים ולומדים כמו שצריך, 'כאילו אין מחר', אז אפשר לגשת שוב לימי השבוע עם כל העוצמה. השבת הנפלאה והאהובה ניתנה לנו כדי שיהיו לנו הכוחות לעמוד במשימה ולקדש את העולם שמחוץ ל'שבת'.

כשנכנסים לשבת בצורה כזו, כשזוכרים זאת במשך השבת - מוצאי שבת ואחריו כל השבוע הופכים מגורם מדכא לגורם מדרבן. עד עכשיו התמלאנו בקדושה, כעת הגיע הזמן לממש את הכוחות שספגנו ולעבוד בעזרתם את השם, לקיים את רצונו לעשות לו "דירה בתחתונים".

וכאמור, זה נכון לא רק לגבי הזמנים הקדושים בלוח השנה. זה נכון אצל כל אחד ברגעי ה'רצוא' האישיים שלו, ברגעים בהם הוא מתעורר ומתרומם מעל שגרת היומיום ומרגיש את קרבת השם. התורה מדריכה אותנו לחוות את רגעי ההתעלות והניתוק מהשגרה, ובכוחם לשוב אל השגרה ברעננות ובשמחה.

רבי מענדל פוטרפס, שהיה המשפיע בישיבת תומכי תמימים המרכזית בכפר חב"ד וחסיד מופלג שנודע בפקחותו הרבה, היה מספר לתלמידיו, בחורי הישיבה הצעירים, את המשל הבא:

בימי החורף הקפואים של רוסיה, יש לחמם את הבית. לשם כך, יש להשיג כמות גדולה של עצים, לדאוג שהתנור יבער ללא הרף, וכך יהיה הבית חם ונעים, בטמפרטורה סבירה.

אך כדי שיהיה בבית מזג אוויר חמים ונעים, דרוש שבתוך התנור עצמו לא יהיה חמים ונעים, אלא חום הרבה-הרבה יותר גבוה. כדי שבבית תשרור טמפרטורה סבירה, למרות הקור שבחוץ, התנור עצמו צריך

להיות לוהט ממש.

הנמשל, הסביר רבי מענדל לבחורים שומעי לקחו, הוא:

כאשר לומדים בישיבה, ניתן 'להסתדר' עם לימוד מועט ותפילה רגילה כדי לשמור על יראת שמיים. אפשר להסתדר גם אם החום והלהט החסידי הוא לא במלוא עוצמתו.

אך כאשר בחר יודע שהשנים בהן הוא לומד בישיבה הן 'תנור חימום', שתפקידו לחמם את כל משך החיים שלאחר מכן, כדי שכל חייו ישמור על יראת השמיים שלו, הרי שלשם כך עליו לשקוע כל כולו בלימוד, להתפלל בכל כוחו ולהבעיר את ליבו בלהט חסידי בטמפרטורה גבוהה, על מנת שכשיצא החוצה, ה'חום' החסידי של ימי הישיבה יחמם את כל משך חייו.

ה'מסלול' הזה של רצוא ושוב, של התנתקות מהעולם על מנת לשוב ולהאיר אותו, ישנו, במובנים מסוימים ובעוצמות משתנות, גם בכל רגע בחייו של יהודי.

מצד אחד, רצונו של יהודי הוא לעשות הרבה: לסיים את הש"ס, לתרום לבניית בית כנסת, להקדיש את השבת אך ורק לקדושה, לא לכעוס אף פעם בתוך הבית, והרשימה עוד ארוכה...

מצד שני, המציאות טופחת על פניו. מתוך הרצונות והשאיפות שלו הוא משיג מעט מאד.

איך מתמודדים עם הסתירה הזו? האם יש לוותר על השאיפות, או שמא נדרש מאיתנו להיות פרפקציוניסטים, בשיטת 'הכול או כלום'?

התשובה היא כי נדרש מאיתנו גם רצוא וגם שוב. ה'רצוא' הוא הדלק, החלומות הגדולים, מה שנותן את המוטיבציה; ואת האנרגיה הזו יש לנתב לביצוע ה'שוב', לפעולות קטנות ופשוטות, לפי יכולתנו.

השאיפה אכן צריכה להיות גדולה, אך כשהיא מגיע ליישום עלינו להיות 'מקורקעים', לדעת להכניס את הדברים לפרופורציה.

רצוא, ושוב.

להרים ידיים

קרה לכם שפגעתם באדם אחר, בכוונה או שלא בכוונה? כמה פעמים שאלתם את עצמכם: למה זה קורה לי? למה פגעתי בו? קרה לכם שבכלל לא הבנתם למה ההוא נפגע? - לכל מי שמצוי בתוך הסבך הזה, כדאי מאד ללמוד את המאמר "שאו ידיכם קודש" שאמר הרבי הרי"צ בשבת פרשת אחרי-קדושים תרצ"ד. המאמר עוסק במשמעות מצוות נטילת ידיים ברוחניות, ומלמד כיצד לשמור על כבוד הזולת ולסייע לו.

מאמר "שאו ידיכם קודש" - ספר המאמרים קונטרסים, ב, שא, א

א. וינטלם וינשאם

שהוא על שם הפתוב "וינטלם וינשאם"¹.
דתחלה הוא "נטילת ידיים", ואחר כך הוא גם
"וינשאם", שהוא ענין "נשיאת כפיים"...

נטילת ידיים כוללת שני יסודות: גם **ניקוי**
לכלוך, וגם **הרמה** והגבהה.

ב. זהירות גדולה

בעבודת השם, הרגשות (מידות) הם [רק] כלי
ביטוי של האמיתות והרעיונות, וכל תכליתם
היא התוצאות והפעולות הטובות שנובעות
מהם. אלא שעלולות להיגרם מהם תוצאות
שליליות ומסוכנות, ולכן נדרשת זהירות גדולה
בעיסוק ברגשות.

מדובר בתהליך בן שני שלבים: השלב הראשון
הוא רחיצה מלכלוך (**נטילת ידיים**), השלב
השני הוא נשיאה והרמה (**נשיאת כפיים**).

במהלך הפרקים הבאים נבין מה משמעות
הדברים בעבודת השם של כל אחד.

בפרק הבא (פרק ג) נראה המחשה לתוצאה
שלילית מרגש חיובי.

המעלה של המידות היא לא בהן עצמן אלא בתוצאות שנובעות מהן

כל ענין המדות הן בשביל הפעלה שעל ידו,
אבל הן עצמן אינם דבר.
פרוש, דאין ענינם ענין המעלה מצד עצמן, כי
אם מצד התועלת בפעל טוב הבא על ידם.
דזהו אחד ההבדלים אשר בין שכל ומדות:
דהשכל יש בו מעלה עצמית, והיא הסבךא שכלית
שהיא המצאה שכלית... לא כן בענין המדות,

המונח "נטילת ידיים" מורה על משמעות של הרמה והגבהה

הנראה בהשקפה ראשונה הוא כי כל ענין
הנטילה הוא בכדי שיהיו ידיו נקיות מכל לכלוך.
אבל באמת, אם כל ענין הנטילה היה רק בשביל
זה שיהיו ידיו נקיות מכל לכלוך, הרי היה ראוי
שנסח הברכה דנטילת ידיים תהיה "אשר קדשנו
במצותיו וצונו על רחיצת ידיים"... ומפני מה נסח
הברכה היא "על נטילת ידיים"?
אלא להיות דהצווי במצוה זו ד"קדשנו במצותיו
וצונו" הוא לא רק על רחיצת ידיים ונקיותן, כי אם
נטילת ידיים והגבהתן.

יש כאן תהליך דו-שלבי: קודם רחיצה
והסרת הלכלוך, ואחר כך נשיאה והרמה

1. ישעיהו סג, ט.

דמעתלן הוא רק בפעולתו.

ממידות עלולות לצאת תוצאות שליליות

ולכן הנה זה דווקא פאשר הם במקומם הראוי, וכאשר אינם במקומם הראוי הם עלולי ההזק. ומשום זה צריכים זהירות גדולה...

ג. היות טורפות

מהמידות עלולות לצאת תוצאות שליליות ומזיקות. המחשה לכך היא מההתנהגות הדו-פרצופית שיכולה להיות אפילו אצל יהודי עובד השם: גם מי שבאופיו טוב ואף עובד על מידותיו, עלול ללקות בחוסר טוב עין ואפילו בביקורתיות וראייה שלילית של האחר, בה בשעה שאת החסרונות והכשלים העצמיים שלו הוא מצדיק ומסביר היטב.

המחשה לשליליות של הרגשות: חיפוי על החסרונות העצמיים, ושיפוטיים ביקורתית כלפי אחרים

דאלו אשר בטבעם הם 'בעלי צפרנים', הנקראים "חיות טורפות ודורסות", אשר ענינם הוא להצר ולהעיק לזולתם, ובזה הם חושבים להעמידו בדרך האמת, ומשתדלים למצא הלא טוב של הזולת, וכל דבריהם הם בעקיצה, ולרגלי טבעם הלא טוב ואהבת הדקירה הם מביטים בעין לא טובה גם על הטוב של הזולת...

אשר רבם הם בעלי דמיון והזיה, ומטעים במהות עצמן, וחושבים רק אדות תקון הזולת, ואדות עצמם אין חושבים כלל.

דלא מיפעי [= לא זו בלבד] אשר חסרונותיהם המכסים, הגם שהם עצמם יודעים מזה, הנה גם לעצמם הם מקלים בזה [ומביטים על עצמם בעין טובה], להפך לגמרי מכמו על הזולת.

דעל הזולת מביטים בעין לא טובה ולפעמים גם בעין רעה. ולכן הנה גם בהטוב שנמצא בהזולת הם מנקרים ומחטטים למצא לא טוב, ומנתחים את כל מעשה הזולת לנתחים ומבקרים אותם. אבל על עצמם מביטים בעין טובה באהבה ובחבה יתרה - דזה עצמו הוא הגורם אותה הקלות, מה

שהם מקילים לעצמם ומכסים חסרונותיהם בכמה לבושים וכסוים שלא ידעו ולא יכירו בהם. וגם אפלו בדברים הגלויים, כמו בעניני מדות והנהגה, הרי הם מקדישים את עצמם:

[הוא שונה מה]זולת ועל כל דבר יש לו טעם, ומוכיח כי הוא צריך להתנהג כן. וכמו בקביעת עתים לתורה ברבים, הוא מוציא את עצמו מן הכלל בכמה טעמים. וכן בענין העדר היגיעה בעבודה שבלב.

וכל הטעמים מלבישים בלבושים שונים שאינו לפי ערכם כלל. דהאמת הוא שהסבה האמתית דהעדר הלמוד ברבים והעדר היגיעה בעבודה שבלב הוא מפני העצלות וקלות הדעת דמוחין דקטנות! רק שהוא מפני גדל אהבתו לעצמו, וגדל היקר שממקור עם עצמו ומחזיק מעצמו ולהיותו בעל דמיון והזיה, הרי נמצא אצלו טעמי הדמיון המכשירים.

ומתירים הם כל עניני הנהגתם, הן בהנוגע להדרכת עצמם בבחירת דרכי העבודה איש כפי שכלו והן בהנוגע בהדרכת זולתם להעיק ולהצר כנזכר לעיל.

ושונים באולתם. דגם אם אינם מוצאים שום לא טוב בזולתם, הם מבטלים את הטוב של זולתם בבטול בלא טעם.

אשר בכללות הנהגתם מאבדים רחמנא לצלן את עצמם וגורמים רעה לזולתם, ובתהו ילך כל ימיו עד כי שב ורפא לו.

אבל העוסקים בעבודה בסדר מסדר ואינם מסוג הראשון כלל, והיו ראויים במאד להביא תועלת גם לזולתם - אבל יש בהם החולי רעה זו דהעדר טוב עין, ולפעמים גם עין לא טובה... ויש גם שהם בדרגא דרע עין בהנוגע לזולתו...

להיות כי המדות הם עלולי הזק יותר מכמו השכל. ולכן הנה גם העוסקים בעבודה הם עלולי הטעות בענין זה בהנוגע אל הזולת. ואינם מרגישים כלל במעמדם ומצבם בענין טבעם, ומהם עוד הטועים לחשב זאת למעלה ונכנס זה אצלם בענין העבודה...

ד. אצבעות וציפורניים

מהו המקור לשליליות שבמידות?

הסרה ונטרול. בשלב זה יש לנקות את הידיים
מלכלוך, ובמיוחד לגזוז את הציפורניים – שם
עלול להצטבר רפש ולכלוך.

ומשמעות הדברים בעבודת השם: קודם כל
צריך לעקור ולשרש את השליליות והיחס
העוקצני לאחרים. וזאת באמצעות סיגול
דפוס יחסי אנוש חיובי – להעריך את הטוב
שבכל אחד, ולא לשפוט את הרע אלא לתלות
אותו ברוע פנימי דווקא של המבקר עצמו.

ראשית כל צריך לנטרל את ההסתכלות בעין רעה על אחרים

לזאת, הנה כמו שפגשנו מיתרי צריכים לחתוך
את הצפרניים הדוקרים ועוקצים, ומתבטל מקום
קבוץ הרפש והלכלוך –

הנה כמו כן ברוחניות, הנה ראשית כל צריכים
לעקור ולשרש כל מיני אופני עקיצה ודקירה,
אשר כל יראה ובל ימצא גם אף שמץ מנייהו [=]
מהם], כי הוא רע גמור, ולהביט על זולתו רק
בעין טובה!

והינו דההנחה כללית צריכה להיות דהזולת
הוא טוב ולהביט בהטוב של הזולת. ויש לפעמים
שכאזיה פריטים צריכים להתלמד מהזולת, גם אם
הוא איש פשוט בדיעה והשגה... ועל כל פנים
לחבב את הטוב.

וגם כאשר מוצא איזה דבר לא טוב ברעהו, הנה
מלבד זאת אשר תחלה ישים לבו היטב אל הדבר
ההוא לידיע אם אמת נכון הדבר אשר נמצא בו
לא טוב –

הנה צריך לשום דעתו ולבו לחקור הסבה
מאין הוא בא הלא טוב, כי "הרבה ילדות עושה,
הרבה חברים רעים עושים" והרבה שטות עושה".
והגורם האמתי כל מיני רע הוא העדר הסביבה
של תורה וקביעת עתים לתורה בריבים והעדר
ההתעסקות בעבודה שבלב.

כי בדרך העבודה, הנה ידיעת הסבה דהגרמא
[= הגורם] בנזקין נוגע לגוף ועצם התקון. כי
בהעברת השרש של פרה ראש ולענה³ ממילא

כל השפעה וגילוי וכל פעולה צריכות
להיעשות דווקא מתוך התחלקות והתייחסות
לאחר בצורה פרטנית. ההמחשה לזה היא
האצבעות. דווקא האצבעות המתחלקות
מתוך כף היד מאפשרות ליד לנוע, לפעול
ולהשפיע.

אלא שההתחלקות הזו עלולה לגרום
להיתפסות לרוע ושליליות – ואלו הציפורניים,
שהן דוקרניות ומתקבץ בהן לכלוך.

אצבעות: התחלקות שמחויבת כדי להעביר השפעה

וטעם הדבר הוא...

שבסוף הידים יש אצבעות, אשר בהם ועל
ידם בא כל דבר טוב בהשפעה וגילוי, דכל גילוי
והשפעה בא על ידי התחלקות דוקא...
וכן הוא גם בכל דבר מלאכה ופעל על ידי כח
התנועה שביד שנעשים על ידי האצבעות.

ציפורניים: אחיזה לרוע מתוך ההתחלקות

אמנם, בסוף האצבעות גדלים צפרניים, אשר
ענינם הוא לחבב ולדקור ומתחתם הוא מקום
קבוץ רפש ולכלוך.

כך במידות: הם הדרך לפעול ולהביא תוצאות, אבל בקצה עלולות לגרום לרע להיתפס

הנה כמו כן הוא בענין המדות:

אשר כל דבר פעלה בא על ידם דוקא,
ובסופם – הינו כמו שהמדה באה בהתחלקות –
יכול להיות מקום אחיזה לכל מיני רע.

ה. סילוק

כעת נוכל להבין מה המשמעות של תהליך
"נטילת הידיים" בעבודת השם, ונתחיל בשלב
הראשון:

ראשית כל צריך לעשות 'נטילה' במובן של

2. משנה, סוטה א, ד.
3. ע"פ נצבים כח, יז.

וְזָהוּ עֲנֵנָּה נְטִילַת יָדַיִם. דְּנִטִּילָהּ זֶה עֲנִינָה סְלוּק...

ו. שאו ידיכם קודש

השלב השני בא לאחר ניקוי הידיים, אז שופכים עליהן מים ומגביהים אותן אל הראש.

משמעות הדברים בעבודת השם: במידות יש בעיה מובנית, שהן ביטוי וחיזוק של הרגשת העצמי הסובייקטיבית. והפתרון לזה הוא לנהל את הרגשות על פי התבונה והשכל האלוהי, שמהותו היא התבטלות. בעזרת הימוחין ששואפים ומושכים למעלה, אפשר להגביה ולרומם גם את המידות שבטבען מושכות למטה.

אחרי הניקוי – נטילה והגבהת הידיים

אָמְנָם, כָּל זֶה הוּא רְחִיצַת הַיָּדַיִם וְנִקְיִיתָם כְּדֵין שֶׁלֹא יִהְיֶה דְבַר הַחוּץ לְנִטְיָלָה. וְאַחֵר כֵּן הוּא עֲנֵן הַנְטִילָה - שֶׁהִיא שְ�פִיכַת מִיִּם טְהוֹרִים, שֶׁהֵן הַמְטָהֲרִים אֶת הַיָּדַיִם, וּמִגְבִּיָּה אוֹתָן...

יסוד כל מידה הוא ההרגשה העצמית

דִּיּוֹד הַמַּדּוֹת הוּא הָרֶגֶשׁ עֲצָמוֹ.

וְכִמּוֹ בְּמַדַּת אֲהֲבָה אוֹ יִרְאָה. הִנֵּה בְּאֻמַּת הוּא זֶה מִפְּנֵי שֶׁחָפֵץ בְּטוֹכַת עֲצָמוֹ וְאוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, וְעַל כֵּן הוּא חָפֵץ בְּדָבָר שֶׁטוֹב לְעֲצָמוֹ וְהוּא חָפֵץ בְּהַגְלוֹי, וְכֵן בְּעֲנֵן הַיִּרְאָה.

וְכֵלָּא הָרֶגֶשׁ עֲצָמוֹ, אֵינוֹ שִׁיךְ מַדַּת הָאֲהֲבָה אוֹ מַדַּת הַיִּרְאָה.

גם המידות עצמן הן חוויה אנושית מגושמת ולא אלוהית טהורה

וְגַם עֲנֵן הַמַּדּוֹת שֶׁהֵם בְּמִרְגֵּשׁ עֲצָמָם...

דִּהְיָה כָּל דְּבַר עֲבוּדָה אֵיזָה שְׂתִּהְיָה, הֵן בְּעֲנֵן הַבְּנֵת עֲנֵן אֱלֹקִי בְּמוֹחַשׁ וְהֵן הַתְּעוּרוֹרוֹת מִדָּה אֱלֹקִית - הֵרִי אִי אֶפְשָׁר לְגִשֵּׁת אֶל הַקֹּדֶשׁ יִשְׂרָאֵל מִבְּלִי שִׁיְקָדִים תַּחֲלָה לְהִבִּין הָעֲנֵן שֶׁל הַהֲשָׁגָה הַהִיא בְּשִׁכְלָא אֲנוּשִׁי, אוֹ לְהִרְגִּישׁ עֲנֵן הַמַּדָּה הַהִיא כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּמַדַּת בְּנֵי אָדָם בְּמַדָּה בְּשָׂרִית...

יִתְקַנּוּ כָּל הַחֲסִירוֹנוֹת.

וְכִאֲשֶׁר מוֹצֵא הֵלֹא-טוֹב בְּזוּלָתוֹ, הֵנָּה מְלַבֵּד זֹאת שְׂצִרָה לְהַצְטָעַר בְּצַעַר גָּדוֹל עַל כְּלָלוֹת הָעֲנֵן שֶׁנִּמְצָא לֹא טוֹב וְשֶׁהֵלֹא-טוֹב הוּא בְּחִבְרוֹ... הֵנָּה כָּל עֲנֵן הֵלֹא-טוֹב שֶׁל זוּלָתוֹ צָרִיךְ לְתַלּוֹת בְּעֲצָמוֹ, וְצָרִיךְ לְחַשֵּׁב כִּי סִפַּת הַדָּבָר מִה שֶׁבְּחִבְרוֹ יֵשׁ לֹא טוֹב הוּא בְּסִפְתּוֹ, שֶׁהוּא הַגּוֹרֵם לָזֶה!

כִּי לְהִיּוֹת אֲשֶׁר הוּא אֵינוֹ כְּדָבָעִי [= כְּפִי שְׂצִרָה] לְהִיּוֹת לְפִי תֹאֵר מִצְבוֹ שֶׁהוּא, לָכֵן הוּא סָבָה עַל הֵלֹא-טוֹב שֶׁל הַזּוּלָּה. כִּי הוּא לְפִי מִה שֶׁהוּא מִחֲזִיק מִעֲצָמוֹ, הֵיךְ צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּאִפְּנֵי אֲחֵר.

וְכִאֲשֶׁר יִחַשֵׁב וְיִהְיֶה בְּעֲנִינָיו, יִמְצָא כִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ מְלַכְלֵךְ בְּכִמָּה עֲנִינִים לֹא טוֹבִים. הֵן בְּעֲנִינֵי הַמַּדּוֹת, שֶׁהֵם גִּסִּים וְעֵבִים, הַנִּקְרָא בְּלִשׁוֹן בְּנֵי אָדָם "אָדָם גָּס", וְהֵן בְּדָבוֹר וּבְמַעֲשֵׂה, יֵשׁ לוֹ לִשׁוֹן גָּסָה וְעוֹקְצָנִית.

וְגַם עֲנֵן הַטוֹב שֶׁלוֹ, כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֵיזָה טוֹבָה לְזוּלָּתוֹ הוּא בְּגִסּוֹת וְהַעֲדָר הַהֶרְגֵּשׁ.

אֲשֶׁר כָּל זֶה פּוֹעֵל עַל הַזּוּלָּה, וּמִזָּה הוּא שֶׁנִּצְמַח הֵלֹא-טוֹב שֶׁל הַזּוּלָּה.

וְכַשִּׁיתְבוֹנֵן בְּזֶה שְׂעָה אַרְפָּה, וְיִרְאָה וְיִבִּין גָּדוֹל הַהֶזֶק שֶׁהִיא בְּסִפַּת הָעֲדָר הָעֲבוּדָה שֶׁלוֹ: דְּלִבֵּד זֹאת שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ מֵלֹא סִיגִים וּפְסֻלָּת וּמִלֹּא טְעוּתִים, שֶׁהוּלֵךְ בְּגוֹדֻלוֹת וּנְפֻלָּאוֹת לְהַתְעַסֵּק בְּהַשְׁגוֹת אֱלֹקִית בְּעוֹדָנוֹ מְלַכְלֵךְ בְּרָפֶשׁ וְכָל דְּבַר מֵאוֹס, הֵנָּה עוֹד זֹאת הֵרִי גֵרֵם רָעָה לְזוּלָּתוֹ.

וְאַחֵר כָּל זֶה, הֵנָּה לֹא זֶה בְּלִבֵּד שְׂאִינוֹ נוֹתֵן דַּעְתּוֹ וְלִבּוֹ עַל אֲשֶׁר עוֹת וְעֵקֶם, וְלִחְשֵׁב מִחֲשֻׁבוֹת בְּעֲצוֹת טוֹבוֹת אֵיךְ לַצֵּאת מִטִּיט הַיּוֹן אֲשֶׁר הוּא מְטַבֵּעַ כָּל כֶּךָ עַד אֲשֶׁר אֵינוֹ מִרְגִּישׁ כָּלָל,

וְכִמּוֹ שְׂאִינוֹ רוֹאִים בְּטַבָּעִי בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵן בְּעֲצָמָן מְגַנִּים בְּעֲלֵי גִסּוֹת הָרוּחַ אוֹ שֶׁקֶרֶנִּים אוֹ שְׂאִרֵי בְּעֲלֵי מוֹמִים בְּמוֹמֵי הַנֶּפֶשׁ, וְהֵם עֲצָמָם אֵינָם מִרְגִּישִׁים כָּלָל כִּי הֵן הֵמָּה אֶחָד מִכְּתוֹת בְּעֲלֵי הַמוֹמִין, לְהִיּוֹתָם מְטַבָּעִים בְּזֶה, שֶׁקוֹעִים וְטוֹבְעִים כָּל כֶּךָ שֶׁלְגַמְרִי לֹא מִרְגִּישִׁים מִה שֶׁקוֹרָה!

וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאִינָם חוֹשְׁבִים אֲדוֹת הָרַע שְׁגוֹרְמִים לְזוּלָּתָם -

אֵלָּא עוֹד שׁוֹנִים בְּאֻלָּתָם לְדַקֵּר וְלַעֲקוֹץ אֶת זוּלָּתָם.

נטילה – קודם כל במשמעות של סילוק

מדוע נער המצוות אומר תחנון ביום כל כך שמח וגדול כמו יום הבר-מצווה?

(אגרות קודש, כרך כח, אגרת י'תרפ"ב)

בנועם נודעתי [נודע לי] אשר בימים אלה הגיע [הגעתי. בדרך כלל פנה הרבי לנמענים בגוף שלישי] לגיל שלוש עשרה שנה, עונת בר מצווה...

ובוודאי למותר [מיותר] להסביר לך, שכשמדובר בעול התורה ומצוותיה, פירושו של "עול" זה אינו, חס ושלום, משא ומעמסה, אלא הדרכה ולימוד ודרך חיים, שעל ידו ממלא איש הישראלי [היהודי] את תפקידו בחיים. זאת אומרת, ש'עול' זה של מחויבות לקיום המצוות הוא מחויבות שאיננה מדכאת את האדם, אלא אדרבה, זהו עניין של שמחה. וכמאמר חכמינו ז"ל: "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" - כלומר, שהמצוות הרבות נועדו להעניק לנו הזדמנויות לזכות בעוד ועוד זכויות.

ויהי רצון שאכן תקבל עול זה בשמחה אמיתית, ותהיה מקור לנחת רוח, נחת רוח יהודי אמיתי, להוריק, ולתפארת [גאווה] לכל ידידיך.

בהזדמנות זו אביע רעיון הנוגע באופן עיקרי לכל בר מצווה. והרעיון הוא בקשר עם השאלה מדוע אומרים תחנון ביום הבר-מצווה. שהרי אין אומרים תחנון בימים טובים [בחגים] - ואין לך יום טוב ושמחה גדולה מזו של יום הבר-מצווה, שבו הנער זוכה להגיע למדרגת "איש ישראלי" [יהודי מן המניין], חבר מלא לעם הנבחר, עם כל הזכויות והאחריות שבזה. ואם כן, מדוע ביום הבר-מצווה, חתן הבר-מצווה אומר תחנון בתפילה כרגיל?

והביאור הוא:

כי התורה והמצוות הן בלי גבול וסוף, באשר [כי] מקורן הוא בהשם, שהוא אין סוף. שלכן אין גבול למידת ההתקדמות והעלייה בכל ענייני טוב וקדושה בחיי היומיום באופן שמתאים לרצון הבורא. ואפילו אם תמצא לומר [אם יכול להיות] שהמצב בזה ביום אתמול היה ככל הדרוש לפי ערך [באופן יחסי] - שהאדם עשה מה שנדרש ממנו לפי רצון השם - הרי המצב היום צריך להיות נעלה יותר, ומחר עוד יותר, כי תמיד יש לאן להתקדם ולהתעלות.

וזהו הטעם [זו הסיבה] לכך שאומרים תחנון בכל יום חול. כי זו בקשת סליחה מאת השם, רב הסליחות [שמרבה לסלוח], על אשר היום (ואתמול) לא היה מילוי רצון הבורא באופן נעלה יותר.

וזהו גם כן הטעם לכך שנער הבר-מצווה כן אומר תחנון ביום הבר-מצווה. משום שדווקא יום כזה שבו הנער הופך ליהודי במובן המלא של המילה ומחויב במצוות, הוא הזמן המתאים ביותר להסתכל קדימה אל מעלה הדרך בעבודת השם, ולבקש מהשם תיקון על מה שלא נעשה עד עכשיו.

ואין צריך לומר [ובוודאי שאמירת התחנון נצרכת עוד יותר] אם, מצד איזו סיבה שהיא, אין ההווה (והעבר) כדבעי במילואו [ההתנהגות לא הייתה בצורה הולמת לפי רצון השם באופן מושלם].

שאז בא היצר הרע ומשתדל להכניס בלבול ונפילת רוח [דכדוך וייאוש], ומנסה לאמור לך: "הלא נכשלת בעבר, ואין מעשיך רצויים לפני הקדוש ברוך הוא. שלכן תמשיך כמקודם ואל תשנה את התנהגותך לטובה". והמענה על זה הוא לא להקשיב לדברי היצר הרע אלא להיפך: אמירת תחנון עוד ביתר כוונה, ובביטחון גמור בכך שהקדוש ברוך הוא, שהוא המרבה לסלוח, מעביר [מנקה] את אשמות העבר. כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, ואדרבה, השב [מי שחוזר בתשובה] באמת, הרי הוא נעשה יותר חביב ואהוב למקום ברוך הוא [להשם].

והתקווה שלי היא שהרעיון האמור בנוגע לאמירת תחנון ביום הבר-מצווה, כשיהודי נכנס למסלול חיים חדשים בתור יהודי שלם ומבוגר, יהיה נר לרגלך [יכוון אותך בדרכך] ללכת מחיל אל חיל בלימוד התורה וקיום מצוותיה בשמחה ובטוב לבב.

משה והר סיני

מִשָּׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינִי וּמִסֵּרָה לַיהוָשִׁעַ, וַיהוָשִׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנִבִּיאִים, וְנִבִּיאִים מִסֵּרָה לְאַנְשֵׁי כְנָסֶת הַגְּדֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: הָיוּ מְתוּנִים בְּדִין, וְהָעֵמִידוּ תַלְמִידִים הֶרְבֵּה, וְעָשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה (פְּרִיקָא אֲבוֹת, פְּרִיקָא, מִשְׁנָא)

מדוע אומרת המשנה שמשה קיבל את התורה "מסיני", ולא "מהקדוש ברוך הוא"? - כדי ללמד אותנו בזכות מה זוכים לקבל את התורה.

הר סיני זכה שעליו ניתנה התורה, לא מפני היותו גבוה מכל ההרים, אלא אדרבה - דווקא משום שהיה השפל והעניו מכולם. וזה לא שלא היו להר סיני מעלות, שהרי חז"ל אומרים שהר סיני "מהר המוריה נתלש כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו", מהמקום שבו ייבנה בית המקדש ושבו התרחשה מסירות הנפש של אברהם ויצחק אבותינו. ובכל זאת, הר סיני לא התגאה אלא נותר עניו.

וזה מה שמשה קיבל את התורה "מסיני", שגם הוא זכה לקבל את התורה מידי הקדוש ברוך הוא מפני שנהג כמו הר סיני. היו לו מעלות גדולות, שהיה משבט לוי, ובשעה שקיבל את הנבואה בפעם הראשונה היה ראוי להיות כהן גדול - ובכל זאת היה עניו, ולא עניו סתם אלא "עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". זאת אומרת, משה רבינו חש עצמו שפל ועניו מול כל יהודי גם בדורות שיבואו אחריו. ובזכות זה הוא "קיבל תורה".

וכן גם מי שרוצה לזכות ללמוד תורה ולחדש בה, צריך לזכור שהגישה לתורה חייבת להיות בביטול וענווה.

(תורת מנחם, כרך טו, עמוד 96)

הקדוש ברוך הוא דן לטובה

גם הקדוש ברוך הוא עצמו מקיים את הוראת המשנה אודות אותם "שלושה דברים", כפי שאמרו חז"ל שהקדוש ברוך הוא עושה בעצמו את מה שמצווה לישראל לעשות. והכוונה היא ליחס שמלמעלה לדורות הנחותים שלנו.

ראשית, "היו מתונים בדין": כאשר רואים את המצב הרוחני של הדור הזה, עד כמה שפל הוא, ורוצים לדון אותו - הרי אם ידונו אותו לפי שטחיות הדברים שנראית בהשקפה ראשונה, שלא במתינות, עלולים לדון אותו לכף חובה, חס ושלום. אבל כאשר ישנה המתינות בדין, ומתבוננים ובודקים, רואים שיש סיבות כבדות משקל שגורמות למצב הזה, שהרי ההעלם והסתר על אלוקות גדול ביותר. ולכן, התוצאה היא שלא דנים לחובה מדוע איננו טובים יותר, אלא אדרבה, המעט טוב שכן ישנו מעורר פליאה.

התוצאה של זה היא "והעמידו תלמידים הרבה": שכל היהודים, אפילו רשעים, הופכים להיות תלמידים, "לימודי ה'".

וזה מביא ל"ועשו סייג לתורה": כדי שכל אחד יוכל להתחיל מיד ללכת בדרך התורה, אם יש משהו שקשה לו להתחיל בו נותנים לו מלמעלה הזדמנות לעשות משהו אחר. ככל שיש יותר "סייגים לתורה", יש יותר אפשרויות לכל יהודי להתחבר ולהיות שייך לתורה.

(תורת מנחם, כרך יט, עמוד 365)

תקנת לימוד הרמב"ם

מיוזמה מקומית לנחלת הכלל

הרמב"ם במשך ג' שנים. לנשים והטף, שלימוד 'ספר הי"ד' קשה עבורם, תיקן הרבי שילמדו ב'ספר המצוות' להרמב"ם את ההלכות המקבילות למסלול הלימוד של ג' פרקים ליום.

עוד לפני השבת הקרובה נערך בחופזה 'מורה שיעור' ללימוד הרמב"ם היומי, וזמן לימוד השיעור הראשון נקבע ליום ז"ך בניסן, כאשר הרבי מלווה מקרוב את העריכה והחלוקה בכל פרטיה ממש (לדוגמה: חלוקת ההקדמה ומניין המצוות וההלכות, נעשו על-ידי הרבי בעצמו).

בעת ההתוועדות בשבת-קודש, הרחיב הרבי ודיבר בארוכה אודות הקדמתו הידועה של הרמב"ם, וזאת כהקדמה למסלולי הלימוד האמורים (כאמור) להתחיל בלימוד ההקדמה, כפי שפורט ב'מורה שיעור'.

"לחיות" עם השיעור היומי

עד כמה ייחס הרבי חשיבות ללימוד הרמב"ם היומי, יכולים אנו ללמוד מעט מדבריו בליל ב' דחג הסוכות ה'תשמ"ז:²

על-פי תורת אדמו"ר הזקן הידועה ש"צריכים לחיות עם הזמן", היינו עם פרשת השבוע והיום, שיעור חומש היומי, ומוזה מובן גם שצריכים "לחיות" עם השיעור היומי ברמב"ם, שכן, ספרו של הרמב"ם בא בהמשך לתורה שבכתב, כלשון הרמב"ם בהקדמתו לחיבור: "אדם קורא בתורה שבכתב תחילה ואחר-כך קורא בזה וידע ממנו תורה שבעל-פה כולה".

מאז, במשך תקופה ארוכה החל הרבי מדי שבת בשבתו לדבר בהרחבה על-דבר תקנת לימוד הרמב"ם, כשהוא מסביר את טעם התקנה וסגולותיה. כמו-כן ביאר הרבי בכל שבת הלכה אחת (או יותר) מתוך השיעור היומי. כך גם נהג לעשות בהזדמנויות שונות בימי חול (בהתוועדות, ב'יחידות' וכיו"ב).

הרבי קישר את דבריו לשיעור היומי בהרמב"ם, ואף הוסיף וקבע:³ **מכיוון שנקבע המנהג - "מנהג ישראל תורה הוא" - ללמוד שיעור יומי בספר**

כשהציע הרבי לראשונה, בהתוועדות אחרון-של-פסח תשד"מ¹ לחלק את ספר הרמב"ם לשיעורים קבועים מדי יום, התבטא בין השאר: **זה כמה שנים שמחכה הנני אולי יתעוררו לעשות כן, בנוגע ללימוד הרמב"ם, עד שסוף-כל-סוף נתעוררו על זה באחת המדינות דאחינו הספרדים שחילקו את ספר הרמב"ם באופן שכל אחד ואחד לקח על עצמו חלק מסויים, כך שסיימו את הרמב"ם בסמיכות ליום הולדתו של הרמב"ם השתא.**

ומעשה שהיה כך היה: התלמידים השלוחים לשיבת חב"ד במרוקו דנו בינם לבין עצמם, איזו מתנה להגיש לרבי לכבוד היום הבהיר י"א בניסן תשד"מ (שנת השמונים ואחת). לבסוף החליטו כי יחלקו את הספר "משנה תורה" על-מנת שילמדוהו ביניהם, ביוזמה את חובתו הגדולה של הרבי לרמב"ם.

באותה התוועדות הציע הרבי לראשונה כי יוזמה נאה זו תהפוך לנחלת הכלל, אלא שרצונו היה שהחלוקה תהיה באופן שונה מעט, כלומר, שהדבר לא יעשה על-פי חלוקה קבוצתית, אלא שכל אחד ואחד ילמד את ספר 'משנה תורה' כולו במשך השנה.

מיד לאחר החג נתפרסמה הבשורה על-דבר הצעתו (תקנתו) של הרבי בקשר ללימוד הרמב"ם, בקרב אחינו בית ישראל בכל רחבי תבל, אלא שכיוון שלא פורסם עדיין אופן לימוד מסויים - היה הלימוד ללא סדר, וכל אחד למד כפי שקבע לעצמו.

אך כבר ב'יחידות הכללית' לאורחים שהגיעו לשהות בחצר הרבי בחג הפסח של אותה שנה, שהתקיימה ביום חמישי ליל כ"ה בניסן, הבהיר הרבי את כוונתו בחלוקת לימוד הרמב"ם: כל אחד ואחד יסיים את לימוד הרמב"ם במשך השנה הקרובה עד ליום הולדתו של הרמב"ם (ביום י"ד ניסן), על-ידי שילמד ג' פרקים ליום. למי שאינם יכולים ללמוד ג' פרקים בכל יום, הציע הרבי ללמוד פרק אחד ליום, כך שסיימו את לימוד

2. 'התוועדות' ה'תשמ"ז כרך א עמ' 207.

3. ליל ב' דחג הסוכות תשמ"ה; 'התוועדות' תשמ"ה כרך א עמ' 248.

1. 'התוועדות' תשד"מ כרך ג' עמ' 1545.

הרמב"ם, ג' פרקים בכל יום, כפי שהדבר הולך ומתפשט יותר ויותר, הרי בוודאי שעניין זה הוא בהשגחה פרטית, ובהכרח לומר שתוכן ההלכות שלומדים בכל יום יש להם קשר ושייכות ליום המסויים שבו נקבע ללמוד שיעור זה.

ואכן, תקנתו הגדולה של הרבי בדבר לימוד ספרו של הרמב"ם, באופן שמדי יום ביומו לומדים בו על-מנת לסיימו, התפשטה אט-אט בקרב כלל אחינו בית ישראל בכל מקום שהם ונתקבלה באהדה רבה, ושיעורי לימוד יומיים ברמב"ם נקבעו בבתי-כנסיות ובבתי-מדרשות.

טעמי התקנה

את הסיבה ללימוד הרמב"ם, ובסדר כזה דווקא, ביאר הרבי בהרחבה, תוך ציון כמה טעמים. הטעם הראשון נזכר בשיחת שבת-קודש פרשת קדושים תשד"מ⁴:

לכל לראש - יש בכך עניין של אחדות ישראל, שהרי כאשר רבים מ ישראל לומדים שיעור קבוע בעניין אחד בתורה - הנה, מכיוון שבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, מתאחדים כולם ביחוד אמיתי ונצחי, כשם שהתורה (שעל-ידה נפעלת אחדות) היא נצחית.

והגם שאחדות זו אפשר לפעול על-ידי לימוד כל עניין שבתורה, הנה כיוון ששלימות העם קשורה עם שלימות התורה, הרי ישנה מעלה מיוחדת בכך, כשהלימוד המשותף הוא לימוד הכולל את כל התורה כולה.

ואת האחדות הנפעלת על-ידי הלימוד אפשר לראות במוחש, שכאשר לומדים את אותו העניין, אזי ישנה שפה משותפת בקרב הלומדים על-ידי זה שמתפלפלים ביחד וכו', והאחדות שנוצרת בעקבות הלימוד הרי מקרבת את הגאולה.

ואחדות זו היא לכל אחד ואחד, שהרי לימוד הרמב"ם מיועד (כלשון הרמב"ם) "לקטן ולגדול" - הקטן יכול להבין את ההלכות שנכתבו בשפה פשוטה, והגדול יכול ללמוד, להתעמק ולהתפלפל בלימוד זה.

מאוחר יותר⁵ התבטא הרבי אשר בתור הרגש האחדות שבקרב בני-ישראל - מוטלת חובה על כל אחד ואחד להשפיע על עוד יהודים ללמוד רמב"ם, שעל-ידי זה מיתוסף באחדותם של ישראל, בכך שעוד יהודי ילמד רמב"ם.

טעם נוסף שנתן הרבי לתקנה מבוסס על

הנפסק בהלכות תלמוד-תורה לרבינו הזקן - "מ"ע של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל-פה כולה", ולכן קיום מצווה זו אינה יכולה להתבצע בלימוד השולחן-ערוך וכו"ב, כי לימוד זה כולל בתוכו רק מצוות-עשה הנוגעות לימינו אנו, ואינו כולל את כל מצוות התורה. מה-שאיין-כן ספר הרמב"ם כולל בתוכו את כל מצוות התורה, ולכן ישנה מעלה מיוחדת בלימוד זה.

ומצד טעם זה הסביר הרבי את אופן תקנת לימוד הרמב"ם⁶: **שדבר זה שייך רק כאשר כל אחד ואחד לומד בעצמו את כל ספר הרמב"ם, ולא באופן שמחלקים את כל הספר בין הלומדים.**

החיוב בפרק אחד

אף-על-פי שמסלול הלימוד של ג' פרקים ליום "על-פי השמועה נתקבל ונתפשט יותר"⁷, מבהיר הרבי כי אין להזניח את המסלול של פרק אחד ליום, ועל הלומדים בו להתמיד בכך⁸:

בתחילה היתה ההתעסקות גם בקשר לזה, ונדפס "מורה-שיעור" מיוחד ללומדים פרק אחד ליום, אבל במשך הזמן התרכזו רוב הפעולות בזה בנוגע ללימוד דג' פרקים ליום, ואילו בנוגע ללימוד דפרק אחד ליום - חלפה ההתעוררות, ושוב לא המשיכו לעסוק בעניין זה.

וזאת - למרות שהיתה ההצעה, הבקשה וההפצרה כו' כמה וכמה פעמים שיש להשתדל לאחד את כל בני ישראל בלימוד הרמב"ם, על-ידי שייקבע שיעור מיוחד עבור אלו שאינם יכולים ללמוד ג' פרקים ליום, שגם הם ילמדו שיעור יומי ברמב"ם - פרק אחד ליום, ולאחרי כל זה - לא אכפת לאף אחד מאומה! ואין פוצה פה ומצפצף!

ובעניין זה יש צורך להדגיש ולהבהיר לאלו שלומדים פרק אחד ליום, שאין להם ליפול ברוחם ח"ו מזה שאינם לומדים אלא פרק אחד ליום: לכל לראש יש לזכור שרגש של נפילת הרוח הוא היפך עניין דלימוד התורה... הלימוד עצמו צריך להיות בתכלית ההרחבה, "ואתהלכה ברחבה"... ובטעם הדבר שאין להם מה ליפול ברוחם אף שלומדים רק פרק אחד ליום - כ"י לפי ערך וביחס למעמדם ומצבם, הרי הלימוד דפרק אחד ליום אצלם חשוב בדיוק כמו לימוד ג' פרקים ליום אצל אלו השייכים לאופן הלימוד דג' פרקים ליום.

6. שבת פרשת קדושים תשד"מ "התוועדות" תשד"מ כרך ג עמ' 1596.

7. שבת פרשת בראשית תשמ"ז - "התוועדות" תשמ"ז כרך א עמ' 446.

8. שבת פרשת תצווה תשמ"ה - "התוועדות" תשמ"ה כרך ב עמ' 1326.

4. "התוועדות" תשד"מ כרך ג עמ' 1595.

5. "התוועדות" תשד"מ שם עמ' 1961.

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

א אייר

תקמ"ח

נפטר הרב הקדוש רבי מנחם מענדל מויטבסק.
בצעירותו שהה אצל הבעל שם טוב פעמיים,
ואחר כך היה מראשוני תלמידי המגיד ממזריטש.
אחרי הסתלקות המגיד, התיישב בעיירה הורודוק
שליד ויטבסק וכיהן כנשיא תנועת החסידות
ברוסיה הלבנה.

בשנת תקל"ז עלה לארץ הקודש בראש עליית
החסידים והתיישב בצפת, אך בעקבות הצקות
עבר לטבריה. בטבריה הקים בית כנסת מפואר,
ותושבי העיר שהיו רובם ספרדים חלקו לו כבוד
גדול.

רבי מנחם מענדל היה עניו מאד, ואת
אגרותיו היה חותם במילים "השפל באמת".
לפני הסתלקותו ציווה לאלו שעמדו לידו לצאת
מהחדר, באומרו: "כי הנה השם ניצב עליי". כעבור
שעה יצאה נשמתו בקדושה, ונטמן בטבריה.

תשל"ו

הרבי בחר בשישה פסוקים ומאמרי חז"ל
לשינון עבור ילדי ישראל. עוד שישה פסוקים
הוסיף הרבי בל"ג בעומר. הרבי ביקש שכל ילד
וילדה יהודים ישננו את שנים עשר הפסוקים
ומאמרי חז"ל בעל פה ויחזור עליהם בכל עת,
והסביר את החשיבות של פסוקים אלו גם בכוחם
לשמור על עם ישראל.

כז ניסן

תש"ד

הרב הגאון החסיד המקובל, רבי לוי יצחק
שניאורסון, אביו של הרבי - הגיע לעיר אלמא
אטא שבקזחסטן, לאחר שסיים את תקופת
הגלות בעיר צ'יאלי.

תשד"מ

תחילת המחזור הראשון של לימוד הרמב"ם
היומי, על פי תקנתו של הרבי. באותה עת, מדי
שבת ביאר הרבי בהתוועדות את שיעור הרמב"ם
היומי של אותה שבת.

כח ניסן

תשי"ד

הרבי לימד את הניגון "צמאה לך נפשי"
(הראשון). הרבי הסביר שכשיהודי נמצא בגלות
הוא שבור ומדוכא מכך שאינו יכול לראות את
ההתגלות האלוהית, ונפשו משתוקקת וצמאה
לכך. שני החלקים הראשונים של הניגון מבטאים
את הצימאון וההשתוקקות, והחלק השלישי
מביע את הביטחון וההדגשה של היתרון בעבודת
השם דווקא בעולם הזה הגשמי.

תנש"א

הרבי נשא את השיחה הידועה, בה קרא לציבור:
"עשו ככל אשר ביכולתכם כדי להביא את משיח
צדקנו בפועל ממש". השיחה גרמה להתעוררות
עצומה בנושא הציפייה לגאולה.

שבת קודש פרשת אחרי

כו ניסן – שבת מברכים חודש אייר

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור¹. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט².

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או משהו בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"ה רצון")³.

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁴.

ברכת החודש

לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש⁵.

מולד הירח ביום רביעי בשעה 11:41 ושמונה חלקים.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש⁶.

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש אייר ביום הרביעי וביום החמישי הבא עלינו לטובה".

אחרי שמסיימים את ברכת החודש, החזן מוסר את ספר התורה לאדם אחר שיחזיק אותו בישיבה, והציבור רשאי לשבת.

לא אומרים "אב הרחמים".

אחרי "אשרי" החזן שוב לוקח את ספר התורה וקורא "יהללו".

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת⁸, באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית וימשיכו את ההתוועדות עם בני הבית⁹. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות¹⁰.

מנחה

בתפילת מנחה לא אומרים "צדקתך".

אחרי התפילה קוראים את פרק ראשון בפרקי אבות. כדאי ונכון שכל אחד ילמד משנה אחת לפחות מתוך הפרק עם מפרשי המשנה¹¹.

יום שלישי

כט ניסן – ערב ראש חודש

בערב ראש חודש יש להוסיף בלימוד תורה, בתפילה ובנתינת צדקה¹², וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות הצדקה במהלך החודש¹³.

בתפילת מנחה לא אומרים תחנון¹⁴.

ליל ראש חודש

בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, מי שבשנת אבל לא עומד חזן¹⁵.

לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית ולא בשחרית מחר ומוחרתיים, אלא מזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה¹⁶.

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

7. סידור אדמו"ר. לוח כולל חב"ד.

8. היום-יום, ל' בניסן.

9. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

10. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523.

11. ספר השיחות תנש"א ח"ב עמ' 596, 664. וראה גם 'תורת מנחם - התוועדות' תשי"א ח"ב ס"ע 62.

12. התוועדות תשמ"ו ח"ג ס"ע 593.

13. ספר-המנהגים עמ' 77.

14. סידור אדמו"ר, לפני "למנצח" . יענך".

15. ספר-המנהגים עמ' 8, 36.

16. שם, וס' דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד פ"ז הערה 4.

1. אג"ק אדמו"ר מהווי"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נהג הרבי וכל הציבור עימו.

3. אג"ק של הרבי כרך י עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבס"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

5. סידור אדמו"ר. ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"ג, בהשטות לח"ב פחב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שער י ס"ק מז.

6. קצות השולחן סי' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם סל"ו. ראה

משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציון ס"ק יח.

מנהגי ראש חודש

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - מהערב ועד השקיעה מוחרתיים¹⁷ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמיו ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמיו": "ברוך". שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת המזון ולא חוזר.¹⁸

לא מסתפרים¹⁹ ולא קוצצים ציפורניים בראש חודש.²⁰

הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה²¹ וגיהוץ של בגדים שלא צריך לאותו יום²² - בכל מקום לפי מנהגו.²³

יום רביעי

ל ניסן - יום ראשון של ראש חודש
אייר

בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התוועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה, ייתנו לצדקה²⁴ ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות.²⁵

נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש.²⁶

יעלה ויבוא

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה היום, וכן בתפילת שחרית מחר:

אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקיך", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה".²⁷

ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר

17. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמו"ר.

18. שו"ע אדמו"ר סי' קפח ס"ז. סידור אדמו"ר.

19. שו"ע אדה"ר סי' רס ס"א.

20. קצות-השולחן סי' עג בבדי-השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח. וראה בס' מנהגי רח"ב חב"ד פ"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות משו"ע אדמו"ר ב'מילואים לס' רס-רסב (עמ' נד).

21. 'תורת מנחם - התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

22. קצות-השולחן סי' קכ-החיים ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב.

23. שו"ע ורמ"א סי' תיז ס"א.

24. ספר השיחות ה'תשנ"ח ע' 539.

25. היום-יום, ל' ניסן, 'התוועדות' תשנ"ח ח"ג עמ' 383. ראה גם שיחות קודש תשי"ג עמ' 276.

26. ראה שו"ע או"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.

27. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.

"יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.

ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".

ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "[ברוך אתה ה'] למדני חוקיך", ואז חוזר לברכת רצה.

ואם נזכר אחרי שאמר את "היו לרצון" השני בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "ה' שפתי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.

ו[בשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר.²⁸

ואם שכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת מנחה מחר - אם נזכר בתפילת ערבית, לאחר תפילת שמונה עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה, ללא יעלה ויבוא ויכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה.²⁹

שחרית

יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור.³⁰ ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה.³¹

באמירת ההלל, כל אחד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל בתשבחות")³².

את הקטע "ואברהם זקן", שאומרים שלוש פעמים מיד לאחר אמירת הלל - גם החזן אומר, לפני שאומר קדיש תתקבל.³³

אחרי שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבינו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" ו"היה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה)³⁴. אחר כך חולצים את התפילין

28. שו"ע אדמו"ר סי' קכו ס"ג.

29. לוח כולל-חב"ד בדרי"ח מרחשוון.

30. רמ"א תכבב, שו"ע אדמו"ר תפחג.

31. המזכיר הרה"ח ר"ל גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"י צ' בשם אדמו"ר מהורש"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח. וע"ע ב'דיני ומנהגי ראש חודש - חב"ד' עמ' נה.

32. ספר-המנהגים שם, וראה אג"ק חלק טז עמ' פד. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד ס"ד ע' 322.

33. היום-יום, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

34. ספר-המנהגים עמ' 34.

ומתפללים מוסף.

לא מלבישים בחזרה את הזרוע
בשרוול אחרי חליצת התפילין של
רבינו תם לפני מוסף³⁵, וכן אין
להכניס את שרוול החליפה מתחת
לאבנט³⁶ - ומתפללים כך מוסף³⁷.

החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול
רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין
הכנסת ספר התורה לארון הקודש
לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף,
החזן צריך לומר מזמור תהלים
כלשהו לפני אמירת הקדיש, ולפחות
את סיומו לומר בקול³⁸.

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש
חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י
ופירושים נוספים מפרק התהלים
האישי המתאים לגיל (לדוגמה, מי
שהוא בן שלוש עשרה - פרק יד).
אם יש בפרק יותר משנים עשר
פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש
יותר משלושה עשר), מחלקים את
הפרק ולומדים בכל ראש חודש
מספר פסוקים כך שבמהלך השנה
ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות
פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את
הפרק.

היום המועד האחרון לברך את
ברכת האילנות³⁹. ועל כן מי שטרם
בירך, יזדרז לעשות זאת.

יום המישי

א אייר – יום שני של ראש
חודש אייר

מי שהתחיל לאכול וכבר אכל
"כזית" לפני השקיעה, גם אם נמשכה
הארוחה אפילו כמה שעות אחרי
צאת ראש חודש, אומר "יעלה ויבוא"
בברכת המזון - בתנאי שעדיין לא
התפלל ערבית.

35. מנהג ישראל תורה סי' צא ס"ק כו.

36. הרה"ח ר' דובער חן ע"ה בשם הבעש"ט.

37. כך נהג הרבי.

38. ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהרש"ב,

ח"ב עמ' שטז. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ'

רפג.

39. שערי הלכה ומנהג או"ח ח"א סי' קיד.

המשך מעמוד 15 <<<

לכן יש צורך לזכר את המידה

[נלכך "סתם ידים עסקניות הן"⁴. דענן
ההתעסקות עקרו בדבר שחוץ ממנו ולמטה
ממנו, ו"ידים" הן המדות - המשכתן למטה
מהם.]

ולחיות פי פללות ענן הבשרית הוא
גשמיות... צריכים לנקותה מכל סבך⁵ ענן
בשרי.

והוא ענן זכור המדה שתהיה מדה אלקית,
דלולא זאת הרי היא מדה בשרית...

לעומת זאת, המוחין שואפים ומושכים את האדם למעלה

אבל המוחין הנה המשכתם הוא מה
שלמעלה מהם. דהרי כל ההשפלה הוא
להבין ולהשיג במה שלמעלה מהמוחין ומשג
בהשקפה הראשונה.

דזה עצמו גורם ופועל הבטול.

והינו דלכך זאת דבכדי להגיע למעלת
ההשפלה הוא על ידי בטול דוקא, הנה זה
עצמו מה שמשותקק למה שלמעלה ממנו
הנה זה עצמו פעל בו בטול.

וזו המשמעות של נטילת ידיים: הגבהת המידות באמצעות המשכת המוחין

ועל כן בבחינת המוחין דקדשה לא יש
אחיזה לחיצונים, ובהם ועל ידם יכולים לטהר
גם את המדות...

דעל ידי המשכת אור החכמה במדות נעשה
העלאת המדות.

וזהו "שאו ידכם קדש"⁶, הגבהת המדות
והעלאתן.

4. שבת יד, א. טהרות פרק ז משנה ח, ועוד.

5. אוצ"ל: סרך.

6. תהלים קלד, ב.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

עזין לחטאתא ודכר מד לעלתא: ו והקריב אהרן
את־כַּף החטאת אשר־לוֹ וכפר בעדוֹ ובִּעַד
ביתוֹ: והקריב אהרן את־כַּף החטאת אשר־לוֹ
וכפר בעדוֹ ובִּעַד ביתוֹ: ויקרב אהרן ית תורא
דחטאתא די לה ויכפר עלוהי ועל אַנְשׁ ביתה:
ו ולקח את־שְׁנֵי השְׁעִירִים והעמיד את־הַ לִפְנֵי
יהוה פתח אהל מועֵד: ולקח את־שְׁנֵי השְׁעִירִים
והעמיד את־הַ לִפְנֵי יהוה פתח אהל מועֵד: ויסב
ית תרין צפירין ויקים יתהון קדם יי בתרע משפן
זמנא: ה ונתן אהרן על־שְׁנֵי השְׁעִירִים גִּרְלוֹת
גִּזְרֵל אחד ליהוה וגִּזְרֵל אחד לעֲזֻזָּאֵל: ונתן
אהרן על־שְׁנֵי השְׁעִירִים גִּרְלוֹת גִּזְרֵל אחד ליהוה
וגִּזְרֵל אחד לעֲזֻזָּאֵל: ויתן אהרן על תרין צפירין
עדבין עדבא חד לשמא דיי ועדבא חד לעֲזֻזָּאֵל:
ט והקריב אהרן את־השְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו
הגִּזְרֵל ליהוה ועָשָׂהוּ חטאת: והקריב אהרן
את־השְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הגִּזְרֵל ליהוה ועָשָׂהוּ
חטאת: ויקרב אהרן ית צפירא די סליק עלוהי
עדבא לשמא דיי ויעבדנה חטאתא: י והשְׁעִיר
אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הגִּזְרֵל לעֲזֻזָּאֵל יַעֲמִידֵהּ לִפְנֵי
יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעֲזֻזָּאֵל
המדבֶּרֶה: והשְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הגִּזְרֵל
לעֲזֻזָּאֵל יַעֲמִידֵהּ לִפְנֵי יהוה לכפר עליו לשלח
אתו לעֲזֻזָּאֵל המדבֶּרֶה: וצפירא די סליק עלוהי
עדבא לעֲזֻזָּאֵל יתקם פד מי קדם יי לכפרא עלוהי
לשלח יתה לעֲזֻזָּאֵל למדבֶּרֶה: יא והקריב אהרן
את־כַּף החטאת אשר־לוֹ וכפר בעדוֹ ובִּעַד
ביתוֹ ושחט את־כַּף החטאת אשר־לוֹ: והקריב
אהרן את־כַּף החטאת אשר־לוֹ וכפר בעדוֹ ובִּעַד
ביתוֹ ושחט את־כַּף החטאת אשר־לוֹ: ויקרב
אהרן ית תורא דחטאתא די לה ויכפר עלוהי ועל
אַנְשׁ ביתה ויכוס ית תורא דחטאתא די לה:
יב ולקח מִלֵּאֲהֻמַּחֲתָה גִּחְלִי־אֵשׁ מִעַל הַמִּזְבֵּחַ

א וידבר יהוה אל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי
אהרן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי־יהוה ויָמָתוּ: וידבר יהוה
אל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אהרן בְּקִרְבָּתָם
לִפְנֵי־יהוה ויָמָתוּ: ומליל יי עם מֹשֶׁה בְּתֵר דְּמִיתוּ
תרין בְּנֵי אהרן בְּקִרְבִּיהוֹן אֲשֶׁתָּא נִיכְרִיתָא קָדָם
יי ומיתו: ב ויאמר יהוה אל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־
אהרן אַחִיד וְאַל־יָבֹא בְּכַל־עַת אֶל־הַקֹּדֶשׁ
מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל־הָאֵרֶן
וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲזֵן אֶרְאָה עַל־הַפָּרֹכֶת: ויאמר
יהוה אל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אהרן אַחִיד וְאַל־יָבֹא
בְּכַל־עַת אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַפָּרֹכֶת
אֲשֶׁר עַל־הָאֵרֶן וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲזֵן אֶרְאָה עַל־
הַפָּרֹכֶת: ויאמר יי למֹשֶׁה מַלֵּל עִם אַהֲרֹן אַחִיד
וְלֹא יִהְיֶה עָלָיִךְ כָּכָל עֵדוֹן לְקוֹדֶשׁא מִגִּזְרֵי לַפָּרֹכֶתָא
לְקָדָם כַּפָּרְתָא דִּי עַל אַרְוֶנָא וְלֹא יָמוּת אַרִי בַעֲזֵנָא
אַנָּא מִתְגַּלִּי עַל בֵּית כַּפָּרְתָּא: ג בָּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן
אֶל־הַקֹּדֶשׁ בִּכְפָר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאֵיל לְעֹלָה:
בָּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בִּכְפָר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת
וְאֵיל לְעֹלָה: בָּדָא יִהְיֶה עָלָיִךְ אַהֲרֹן לְקוֹדֶשׁא בְּתוֹר
בְּרַ תוֹרֵי לְחַטָּאתָא וְדִכְרַ לְעֹלָתָא: ד כְּתַנְתְּ בְּדִ
קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנֵסִי־בִדִּי יִהְיוּ עַל־בִּשְׂרוֹ וּבִאֲבָנָיִם
בְּדִ יַחְגֹּר וּבִמְצַנְפַת בְּדִ יַצְגַּף בְּגִדֵי־קֹדֶשׁ הֵם
וְרַחֲצֵן בְּמִים אֶת־בִּשְׂרוֹ וּלְבָשֵׁם: כְּתַנְתְּ בְּדִ קֹדֶשׁ
יִלְבָּשׁ וּמִכְנֵסִי־בִדִּי יִהְיוּ עַל־בִּשְׂרוֹ וּבִאֲבָנָיִם בְּדִ יַחְגֹּר
וּבִמְצַנְפַת בְּדִ יַצְגַּף בְּגִדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֲצֵן בְּמִים
אֶת־בִּשְׂרוֹ וּלְבָשֵׁם: כְּתוּנָא דְּבוּצָא קוֹדֶשׁא יִלְבָּשׁ
וּמִכְנֵסִין דְּבוּצֵן יִהְיוּ עַל בִּסְרָה וּבִהֲמִינָא דְּבוּצָא
יִסֵּר וּבִמְצַנְפָתָא דְּבוּצָא יַחַת בְּרִישָׁה לְבוּשֵׁי
קוֹדֶשׁא אַגוֹן וְיִסְחִי בְּמִיָּא ית בִּסְרָה וְלִבְשָׁנוֹן:
ה וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׁעִירֵי עִזִּים
לְחַטָּאת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה: וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שְׁעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאֵיל אֶחָד
לְעֹלָה: וּמִן כְּנֻשָּׁתָא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסֵּב תְּרִין צִפִּירֵי

מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ולקח מלא המזבח מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ויסב מלי מחתיתא גומרינ דאשא מעלוי מדבחה מן קדם יי ומלי חפנוהי קטרת בוסמין דקיקין ויעל מגיו לפרכתא: י ונתן את הקטרת על האש לפני יהוה וכסה א ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ונתן את הקטרת על האש לפני יהוה וכסה א ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ויתן ית קטורת בוסמיא על אשתא לקדם יי וחפי עננא קטרתא ית כפרתא די על סהדותא ולא ימות: י ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן ההם באצבעו: ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן ההם באצבעו: ויסב מדמא דתורא וידי באצבעה על אפי כפרתא קדומא ולקדם כפרתא ידי שבע זמנין מן דמא באצבעה: ט וישחט את השעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת: וישחט את השעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת: ויכוס ית צפירא דחטאתא די לעמא ויעל ית דמה למגיו לפרכתא ויעבד לדמה כמא די עבד לדמא דתורא וידי יתה על כפרתא ולקדם כפרתא: ט וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל

חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: ויכפר על קודשא מסואבת בני ישראל וממדיהון לכל חטאתיהון וכן יעבד למשכן זמנא דשרי עמהון בגו סואבתהון: י וכל אדם לא ייהיה א באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד פל קהל ישראל: וכל אדם לא ייהיה א באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד פל קהל ישראל: וכל אדם לא ייהיה במשכן זמנא במעלה לכפרא בקודשא עד מפקה ויכפר עלוהי ועל אגש ביתה ועל כל קהלא דישראל: שני י ויצא אל המזבח אשר לפני יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב: ויצא אל המזבח אשר לפני יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב: ויפוק למדבחה די קדם יי ויכפר עלוהי ויסב מדמא דתורא ומדמא דצפירא ויתן על קרנת מדבחה סחור סחור: י והזה עליו מן ההם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאת בני ישראל: והזה עליו מן ההם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאת בני ישראל: וידי עלוהי מן דמא באצבעה שבע זמנין וידכנה ויקדשנה מסואבא בני ישראל: כ וכלה מכפר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח והקריב את השעיר החי: וכלה מכפר את השעיר החי: וישחי מלכפרא על קודשא ועל משכן זמנא ועל מדבחה ויקרב ית צפירא חי: כא וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי

מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ולקח מלא המזבח מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ויסב מלי מחתיתא גומרינ דאשא מעלוי מדבחה מן קדם יי ומלי חפנוהי קטרת בוסמין דקיקין ויעל מגיו לפרכתא: י ונתן את הקטרת על האש לפני יהוה וכסה א ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ונתן את הקטרת על האש לפני יהוה וכסה א ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ויתן ית קטורת בוסמיא על אשתא לקדם יי וחפי עננא קטרתא ית כפרתא די על סהדותא ולא ימות: י ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן ההם באצבעו: ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן ההם באצבעו: ויסב מדמא דתורא וידי באצבעה על אפי כפרתא קדומא ולקדם כפרתא ידי שבע זמנין מן דמא באצבעה: ט וישחט את השעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת: וישחט את השעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת: ויכוס ית צפירא דחטאתא די לעמא ויעל ית דמה למגיו לפרכתא ויעבד לדמה כמא די עבד לדמא דתורא וידי יתה על כפרתא ולקדם כפרתא: ט וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל

הַמִּדְבָּרָה: וְסִמּוֹךְ אַהֲרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל־רֹאשׁ
הַשָּׁעִיר הַחַי וְהַתּוֹדָה עָלָיו אֶת־כָּל־עוֹנֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם וְנָתַן
אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשָּׁעִיר וְשָׁלַח בְּיַד־אִישׁ עֹתִי
הַמִּדְבָּרָה: וְיִסְמֹךְ אַהֲרֹן יָת תַּרְתִּין יְדוּהִי עַל רִישׁ
צִפְרִיא חִיָּא וְיִוְדִי עֲלוּהִי יָת כָּל עוֹנֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיָת כָּל מִרְדֵּיהוֹן לְכָל חֲטָאֵיהוֹן וְיָתֵן יְתַהוֹן עַל
רִישׁ צִפְרִיא וְיִשְׁלַח בְּיַד גִּבּוֹר דְּזִמִּין לְמַהֲרָה
לְמִדְבָּרָא: כֵּן וְנִשְׁא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עוֹנֹתָם
אֶל־אֶרֶץ גּוֹרָה וְשָׁלַח אֶת־הַשָּׁעִיר בְּמִדְבָּר:
וְנִשְׁא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עוֹנֹתָם אֶל־אֶרֶץ גּוֹרָה
וְשָׁלַח אֶת־הַשָּׁעִיר בְּמִדְבָּר: וְיִטוֹל צִפְרִיא עֲלוּהִי
יָת כָּל חוֹבֵיָהוֹן לְאַרְעָא דְּלָא יִתְבָּא וְיִשְׁלַח יָת
צִפְרִיא בְּמִדְבָּרָא: כֵּן וְכֹא אַהֲרֹן אֶל־אַהֲל מוֹעֵד
וּפִשְׁט אֶת־בִּגְדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר לְבָשׁ בְּבָאוּ אֶל־
הַקֹּדֶשׁ וְהַנִּיחָם שָׁם: וְכֹא אַהֲרֹן אֶל־אַהֲל מוֹעֵד
וּפִשְׁט אֶת־בִּגְדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר לְבָשׁ בְּבָאוּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ
וְהַנִּיחָם שָׁם: וְיַעֲזוֹל אַהֲרֹן לְמִשְׁכַּן זִמְנָא וְיִשְׁלַח
יָת לְבוּשֵׁי בּוֹצָא דִּי לְבָשׁ בְּמַעֲלָה לְקוֹדֶשׁא
וְיִצְנַעְנֹן תַּמָּן: כֵּן וְרַחֵץ אֶת־בִּשְׂרוֹ בַּמַּיִם
בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בִּגְדָיו וְיִצָּא וְעָשָׂה
אֶת־עֲלָתוֹ וְאֶת־עֲלַת הָעֵם וְכִפֵּר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד
הָעֵם: וְרַחֵץ אֶת־בִּשְׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ
אֶת־בִּגְדָיו וְיִצָּא וְעָשָׂה אֶת־עֲלָתוֹ וְאֶת־עֲלַת הָעֵם
וְכִפֵּר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד הָעֵם: וְיִסְחִי יָת בִּסְרָה בְּמִיא
בְּאֶתֶר קָדִישׁ וְיִלְבַּשׁ יָת לְבוּשׁוֹהִי וְיִפּוֹק וְיַעֲבֹד יָת
עֲלָתָהּ וְיָת עֲלַת עֶמָא וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי וְעַל עֶמָא:
שְׁלִישׁ כֵּן וְאֵת חֶלֶב הַחֲטָאת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ:
וְאֵת חֶלֶב הַחֲטָאת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְיָת תְּרַבָּא
דְּחֲטָאתָא יִסַּק לְמִדְבָּחָא: כֵּן וְהִמְשִׁלַּח אֶת־
הַשָּׁעִיר לְעֹזְאֹל וְכִכֵּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ אֶת־בִּשְׂרוֹ
בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחְנָה: וְהִמְשִׁלַּח
אֶת־הַשָּׁעִיר לְעֹזְאֹל וְכִכֵּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ אֶת־בִּשְׂרוֹ
בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחְנָה: וְדִמּוּכִיל יָת

צִפְרִיא לְעֹזְאֹל יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחִי יָת בִּסְרָה
בְּמִיא וְכִתֵּר כֵּן יַעֲזוֹל לְמִשְׁרִיתָא: כֵּן וְאֵת פֶּר
הַחֲטָאת וְאֵת שְׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר הִזְבֵּא
אֶת־דָּמָם לְכִפֹּר בְּקֹדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ לְמִחְנָה
וְשִׂרְפוּ בָּאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם וְאֶת־בִּשְׂרָם וְאֶת־
פְּרָשָׁם: וְאֵת פֶּר הַחֲטָאת וְאֵת שְׁעִיר הַחֲטָאת
אֲשֶׁר הִזְבֵּא אֶת־דָּמָם לְכִפֹּר בְּקֹדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־
מִחוּץ לְמִחְנָה וְשִׂרְפוּ בָּאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם וְאֶת־
בִּשְׂרָם וְאֶת־פְּרָשָׁם: וְיָת תּוֹרָא דְּחֲטָאתָא וְיָת
צִפְרִיא דְּחֲטָאתָא דִּי אִתְעַל מִדְּמָהוֹן לְכִפֹּרָא
בְּקוֹדֶשׁא יִתְפַּקֵּן לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא וְיִקְדוֹן
בְּנוֹרָא יָת מִשְׁפִּיָּהוֹן וְיָת בִּסְרָהוֹן וְיָת אֶכְלִיָּהוֹן:
כֵּן וְהַשְׂרִף אֹתָם יַכְכֵּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ אֶת־בִּשְׂרוֹ
בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחְנָה: וְהַשְׂרִף
אֹתָם יַכְכֵּם בְּגִדָיו וְרַחֵץ אֶת־בִּשְׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־
כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחְנָה: וְדִמּוּקִיד יְתַהוֹן יִצְבַּע
לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחִי יָת בִּסְרָה בְּמִיא וְכִתֵּר כֵּן יַעֲזוֹל
לְמִשְׁרִיתָא: כֵּן וְהִיתָה לָכֵם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לְחֹדֶשׁ תַּעֲנִי אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
וְכָל־מְלֹאכְהָ לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזִיזָה וְהַגֵּר הַגֵּר
בְּתוֹכְכֶם: וְהִיתָה לָכֵם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לְחֹדֶשׁ תַּעֲנִי אֶת־נַפְשֵׁיכֶם וְכָל־
מְלֹאכְהָ לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזִיזָה וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם:
וְתִהְיֶה לָכֵן לְקִים עֲלֵם בְּיִרְחָא שְׁבִיעָאָה בַּעֲשָׂרָא
לְיִרְחָא תַּעֲנִינֵן יָת נַפְשֵׁיכֶם וְכָל עֲבִידָא לֹא
תַּעֲבֹדוּן יִצְיָבָא וְגִיּוֹרָא דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכוֹן: 5 כִּי־
בַּיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל־
חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תְּטַהֲרוּ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה
יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי
יְהוָה תְּטַהֲרוּ: אֲרִי בְיוֹמָא הַדִּין יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם
לְדַבָּאָה יִתְכּוֹן מִכָּל חוֹבִיכֶם קֳדָם יְיָ תִּדְבֹּקוּ:
אֵל שֶׁבֶת שְׁבֶתוֹן הִיא לָכֵם וְעֵנִיתֶם אֶת־
נַפְשֵׁיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: שֶׁבֶת שְׁבֶתוֹן הִיא לָכֵם
וְעֵנִיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: שֶׁבֶת שְׁבֶתָא

היא לכוּן ותענוּן ית נפְשתיכוֹן קים עלֵם:
 לֹא וּכְפָר הִכְהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֹא
 אֶת־יָדוֹ לִכְהֵן תַּחַת אֲבִיו וְלִכְשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן
 בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ: וּכְפָר הִכְהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר
 יִמְלֹא אֶת־יָדוֹ לִכְהֵן תַּחַת אֲבִיו וְלִכְשׁ אֶת־בְּגָדֵי
 הַכֹּהֵן בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ: וּיְכַפֵּר כְּהֵנָּה דִּי רַבִּי יִתָּה וְדִי
 יִקְרַב יֵת קִרְבָּנָה לְשִׁמְשָׁא תַּחֲת אֲבִיהִי וְיִלְפֹשׁ יֵת
 לְבוּשִׁי בּוֹצֵא לְבוּשִׁי קוֹדֶשׁא: לֹא וּכְפָר אֶת־
 מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ
 יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר:
 וְכַפֵּר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
 הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהָל
 יְכַפֵּר: וּיְכַפֵּר עַל מִקְדָּשׁ קוֹדֶשׁא וְעַל מִשְׁכַּן זִמְנָא
 וְעַל מִדְבָּחָא יְכַפֵּר וְעַל כְּהֵנָּה וְעַל כָּל עַמָּא
 דְּקָהָל יְכַפֵּר: לֹא וְהִיתְהַזְאֵת לָכֶם לַחֲקַת
 עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטָּאתָם
 אַחַת בִּשְׁנָה וְיַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
 וְהִיתְהַזְאֵת לָכֶם לַחֲקַת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטָּאתָם אַחַת בִּשְׁנָה וְיַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְתִהְיֶה דָא לְכוּן לְקִים עַלֵם
 לְכַפֵּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבִיהוֹן חֲדָא
 בְּשִׁתָּא וְעַבְד כְּמָא דִּי פְקִיד יֵת מֹשֶׁה: פ
 רַבִּיעִי א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יֵי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָ:
 ד דִּבֶּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 לֵאמֹר: דִּבֶּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 לֵאמֹר: מִלֵּל עִם אַהֲרֹן וְעִם בָּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן דִּין פְּתִגְמָא דִּי פְקִיד יֵי
 לְמִימְרָ: ג אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט
 שׂוֹר אוֹיֶכֶשֶׁב אוֹיֶעָו בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט
 מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יִשְׁחַט שׂוֹר אוֹיֶכֶשֶׁב אוֹיֶעָו בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר

יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: גִּבֹּר גִּבֹּר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל דִּי
 יְכֹס תוֹר אוֹ אֲמַר אוֹ עֲזָא בְּמִשְׁרִיתָא אוֹ דִּי יְכֹס
 מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא: ד וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא
 יִכְבִּיאוּ לְהַקְרִיב קִרְבֵּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה
 דָּם יַחֲשֹׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שְׂפָד וְנִכְרַת הָאִישׁ
 הַהוּא מִקִּרְבַּ עַמּוֹ: וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא
 יִכְבִּיאוּ לְהַקְרִיב קִרְבֵּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם
 יַחֲשֹׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שְׂפָד וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא
 מִקִּרְבַּ עַמּוֹ: וְלִתְרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא לֹא אִיתָה לְקִרְבָּא
 קִרְבָּנָא קָדָם יֵי קָדָם מִשְׁכָּנָא דִּי דְמָא יִתְחַשֵּׁב
 לְגִבְרָא הַהוּא דְמָא אֲשֶׁר וְיִשְׁתִּיבִי אֲנָשָׁא הַהוּא
 מִגּוֹ עַמָּה: ה לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זִבְחִים עַל־פְּנֵי הַשְּׂדֶה
 וְהִבְיִיִם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכְּהֵן
 וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: לְמַעַן אֲשֶׁר
 יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זִבְחִים
 עַל־פְּנֵי הַשְּׂדֶה וְהִבְיִיִם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
 מוֹעֵד אֶל־הַכְּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם:
 בְּדִיל דִּי יִתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת דְּכִחִיהוֹן דִּי אֲנוּן
 דְּכִחִין עַל אִפִּי חֻקְלָא וְיִתְּנוּ לְקָדָם יֵי לְתַרַע
 מִשְׁכַּן זִמְנָא לְוֹת כְּהֵנָּה וְיִכְסִין נִכְסַת קוֹדֶשִׁין
 קָדָם יֵי יְתָהוֹן: ו וְזָרַק הִכְהֵן אֶת־יָדָיו עַל־מִזְבֵּחַ
 יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֹלֶב לָרִיחַ
 נִיחֹחַ לַיהוָה: וְזָרַק הִכְהֵן אֶת־יָדָיו עַל־מִזְבֵּחַ
 יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֹלֶב לָרִיחַ נִיחֹחַ
 לַיהוָה: וַיִּזְרוֹק כְּהֵנָּה יֵת דְמָא עַל מִדְבָּחָא דִּי
 בְּתַרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא וְיִסַּק תְּרַבָּא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא
 קָדָם יֵי: ו וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לְשַׁעִירִים
 אֲשֶׁר הֵם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה־זֹאת
 לָהֶם לְדִרְתָּם: וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם
 לְשַׁעִירִים אֲשֶׁר הֵם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם
 תִּהְיֶה־זֹאת לָהֶם לְדִרְתָּם: וְלֹא יִדְבְּחוּן עוֹד יֵת
 דְּכִחִיהוֹן לְשַׁדִּין דִּי אֲנוּן טַעֵן בְּתַרְיָהוֹן קִים עַלֵם
 תִּהְיֶה דָא לְהוֹן לְדִרְיָהוֹן:

חמישי ה' ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל
ומן הגר אשר יגור בתוכם אשר יעלה עלה
אזובח: ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל
ומן הגר אשר יגור בתוכם אשר יעלה עלה או־
זבח: ולהון תימר גבר גבר מבית ישראל ומן
גִיּוּרָא דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכּוֹן דִּי יִסַּק עֲלֵתָא אוֹ נִכְסַת
קודשִׁיא: ט' ואל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יבִיאֲנוּ
לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא
מֵעַמּוּי: ואל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יבִיאֲנוּ לַעֲשׂוֹת
אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוּי: וְלִתְרַע
מִשְׁכַּן זִמְנָא לֹא אִיתְנַהּ לְמַעַבְדִּי יְתֵה קֳדָם יי
וְיִשְׁתִּיבִי אִנְשָׁא הַהוּא מֵעַמָּה: י' וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכֵל
כֹּל־דָּם וְנִתְתִּי כֹפֵר הַאֲכֵלֶת אֶת־הַדָּם
וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקִּרְבַּ עַמָּה: וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכֵל כֹּל־דָּם
וְנִתְתִּי כֹפֵר הַאֲכֵלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ
מִקִּרְבַּ עַמָּה: וְגִבּוֹר גִּבּוֹר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוּרָא
דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכּוֹן דִּי יִיכּוֹל כָּל דָּמָא וְאַתָּן רוּגְזִי
בְּאִנְשָׁא דִּיכּוֹל יֵת דָּמָא וְאַשִּׁיבִי יְתֵה מְגוֹ עַמָּה:
יא כִּי־נִפֵּשׁ הַבֶּשֶׂר בְּדָם הוּא וְאֲנִי נִתְּתִיו לָכֶם
עַל־הַמּוֹפֵחַ לְכַפֵּר עַל־נַפְשֵׁיכֶם כִּי־הֵדֶם הוּא
בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר: כִּי־נִפֵּשׁ הַבֶּשֶׂר בְּדָם הוּא וְאֲנִי
נִתְּתִיו לָכֶם עַל־הַמּוֹפֵחַ לְכַפֵּר עַל־נַפְשֵׁיכֶם כִּי־
הֵדֶם הוּא בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר: אַרְי נֶפֶשׁ בְּסָרָא בְּדָמָא
הִיא וְאַנָּא יְהֻבְתָּהּ לְכוֹן עַל מַדְבְּחָא לְכַפֵּרָא עַל
נַפְשֵׁיכֶם אַרְי דָּמָא הוּא עַל נַפְשָׁא מְכַפֵּר:
יב עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּל־נִפֵּשׁ מִפֶּם
לֹא־תֹאכֵל דָּם וְהִגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכֵל
דָּם: עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּל־נִפֵּשׁ מִפֶּם
לֹא־תֹאכֵל דָּם וְהִגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכֵל דָּם:
עַל כֵּן אֲמַרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אִנֶּשׁ מִנְכוֹן לֹא
יִיכּוֹל דָּמָא וְגִיּוּרָא דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכּוֹן לֹא יִיכּוֹל
דָּמָא: יג וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר

[illegible]

לֹא תַעֲשׂוּ וּבְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא
 אֲתֶכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבַחֲקֵיתֶהֶם לֹא תִלְכוּ:
 כְּעֹבְדֵי עֲמָא דְאַרְעָא דְמִצְרַיִם דִּי יִתְבַּתּוּן בַּהּ לֹא
 תַעֲבֹדוּן וּכְעֹבְדֵי עֲמָא דְאַרְעָא דְכְנָעַן דִּי אָנָּה
 מַעַל יִתְכּוֹן תִּמְּוֹן לֹא תַעֲבֹדוּן וּבְנִימוּסִיהוֹן לֹא
 תִּהְיוּ: וְאֶת־מִשְׁפָּטִי תַעֲשׂוּ וְאֶת־חֻקֹּתִי
 תִּשְׁמְרוּ לְלַכֵּת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 אֶת־מִשְׁפָּטִי תַעֲשׂוּ וְאֶת־חֻקֹּתִי תִשְׁמְרוּ לְלַכֵּת
 בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יֵת דִּינִי תַעֲבֹדוּן וְיֵת
 קִנְיִי תִשְׁרוּן לְהִלָּכָא בְּהוֹן אָנָּה יֵי אֱלֹהֵינוּ:
 וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־חֻקֹּתִי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר
 יַעֲשֶׂה אֲתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי יְהוָה:
 וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־חֻקֹּתִי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
 אֲתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי יְהוָה: וְתִשְׁרוּן יֵת קִנְיִי
 וְיֵת דִּינִי דִּי יַעֲבֹד יִתְּהוֹן אֲנִשָּׁא וְנִחֵי בְּהוֹן לַחֲיֵי
 עֲלָמָא אָנָּה יֵי: ס

שִׁישׁוּ אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שָׂאֵר בְּשׂוֹר לֹא תִקְרְבוּ
 לְגִלּוֹת עֲרוּוָה אֲנִי יְהוָה: אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שָׂאֵר
 בְּשׂוֹר לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּוָה אֲנִי יְהוָה: גָּבֹר
 גָּבֹר לְכָל קָרִיב בְּסִרְיָה לֹא תִקְרְבוּן לְגִלְעָה עֲרִיזָה
 אָנָּה יֵי: ס וְעֲרוֹת אַבְיָד וְעֲרוֹת אֶמְךָ לֹא תִגְלֶה
 אֶמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרוֹת אַבְיָד
 וְעֲרוֹת אֶמְךָ לֹא תִגְלֶה אֶמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה
 עֲרוֹתָהּ: עֲרִית אַבְיָד וְעֲרִית אֶמְךָ לֹא תִגְלֵי אֶמְךָ
 הִיא לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ: ס וְעֲרוֹת אִשְׁת־אַבְיָד לֹא
 תִגְלֶה עֲרוֹת אַבְיָד הוּא: עֲרִית אֶתְּ אַבְיָד לֹא תִגְלֵי
 עֲרִית אַבְיָד הִיא: ס וְעֲרוֹת אַחֻתְךָ בֶּת־אַבְיָד
 אוֹ בֶּת־אֶמְךָ מוֹלֶדֶת בֵּית אוֹ מוֹלֶדֶת חֻוּץ לֹא
 תִגְלֶה עֲרוֹתָן: עֲרוֹת אַחֻתְךָ בֶּת־אַבְיָד אוֹ
 בֶּת־אֶמְךָ מוֹלֶדֶת בֵּית אוֹ מוֹלֶדֶת חֻוּץ לֹא תִגְלֶה
 עֲרוֹתָן: עֲרִית אַחֻתְךָ בֶּת אַבְיָד אוֹ בֶּת אֶמְךָ
 דִּילִידָא מִן אַבְיָד מִן אֶתְּ אַחֲרֵי אוֹ מִן אֶמְךָ
 לְגָבֹר אַחֲרֵן לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ: ס וְעֲרוֹת בֶּת־

בְּנֶךְ אוֹ בֶּת־בְּתוּךְ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָן כִּי עֲרוֹתְךָ
 הֵנָּה: עֲרוֹת בֶּת־בְּנֶךְ אוֹ בֶּת־בְּתוּךְ לֹא תִגְלֶה
 עֲרוֹתָן כִּי עֲרוֹתְךָ הֵנָּה: עֲרִית בֶּת בְּנֶךְ אוֹ בֶּת
 בְּתוּךְ לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ אֲרִי עֲרִיתְךָ אֲנִין: ס
 וְעֲרוֹת בֶּת־אִשְׁת־אַבְיָד מוֹלֶדֶת אַבְיָד אַחֻתְךָ
 הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרוֹת בֶּת־אִשְׁת־אַבְיָד
 מוֹלֶדֶת אַבְיָד אַחֻתְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ:
 עֲרִית בֶּת אֶתְּ אַבְיָד דִּילִידָא מִן אַבְיָד אַחֻתְךָ
 הִיא לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ: ס וְעֲרוֹת אַחֻת־אַבְיָד
 לֹא תִגְלֶה שָׂאֵר אַבְיָד הוּא: עֲרוֹת אַחֻת־אַבְיָד
 לֹא תִגְלֶה שָׂאֵר אַבְיָד הוּא: עֲרִית אֶתְּ אַבְיָד לֹא
 תִגְלֵי קָרִיבֵת אַבְיָד הִיא: ס וְעֲרוֹת אַחֻת־אֶמְךָ
 לֹא תִגְלֶה כִּי־שָׂאֵר אֶמְךָ הוּא: עֲרוֹת אַחֻת־
 אֶמְךָ לֹא תִגְלֶה כִּי־שָׂאֵר אֶמְךָ הוּא: עֲרִית אֶתְּ
 אֶמְךָ לֹא תִגְלֵי אֲרִי קָרִיבֵת אֶמְךָ הִיא: ס וְעֲרוֹת
 אַחֲרֵי־אַבְיָד לֹא תִגְלֶה אֶל־אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב
 וְדִדְתָךְ הוּא: עֲרוֹת אַחֲרֵי־אַבְיָד לֹא תִגְלֶה אֶל־
 אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב וְדִדְתָךְ הוּא: עֲרִית אַחֻתְךָ לֹא
 תִגְלֵי לֹא־תִתֵּי לֹא תִקְרַב אֶתְּ אַחֻתְךָ הִיא: ס
 וְעֲרוֹת פִּלְתָךְ לֹא תִגְלֶה אִשְׁת־בְּנֶךְ הוּא לֹא
 תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרוֹת פִּלְתָךְ לֹא תִגְלֶה אִשְׁת־בְּנֶךְ
 הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרִית פִּלְתָךְ לֹא תִגְלֵי
 אֶתְּ בְּנֶךְ הִיא לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ: ס וְעֲרוֹת
 אִשְׁת־אַחִיד לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת אַחִיד הוּא: עֲרוֹת
 אִשְׁת־אַחִיד לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת אַחִיד הוּא: עֲרִית
 אֶתְּ אַחִיד לֹא תִגְלֵי עֲרִיתָהּ: ס וְעֲרוֹת
 אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה אֶת־בֶּת־בְּנָהּ וְאֶת־בֶּת־
 בָּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ שָׂאֵרָה הֵנָּה וְנִחָה
 הוּא: עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה אֶת־בֶּת־בְּנָהּ
 וְאֶת־בֶּת־בָּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ שָׂאֵרָה
 הֵנָּה וְנִחָה הוּא: עֲרִית אֶתְּ אֶתְּ וּבִרְפָּה לֹא תִגְלֵי יֵת
 בֶּת בְּרָה וְיֵת בֶּת בְּרָפָה לֹא תִסַּב לְגִלְעָה עֲרִיתָהּ
 קָרִיבֵן אֲנִין עֲצַת חֲטָאִין הִיא: י וְאִשָּׁה אֶל־
 אַחֻתָּהּ לֹא תִקַּח לְצֹרֵר לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ עָלֶיהָ

בחייה: ואשה אליהם לא תקח לצור לגלות ערותה עליה בחייה: ואתם עם אחתה לא תסב לאעקא לגלגה עריתה עליה בחייה: ואלא אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: ואלא אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: ולא תתא ברחוק סובתה לא תקרב לגלגה עריתה: כ ואלא אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה: ואלא אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה: ובאתת חכך לא תתן שכבתך לזרע לאסתאבא בה: כא ומזרעך לא תתן לחעביר למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני יהוה: ומזרעך לא תתן לחעביר למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני יהוה: ומבניך לא תתן לאעפרא למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני יהוה: כב ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ועם דכורא לא תשכב משכבי אתם תועבתא היא: כג ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה: ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה תכל הוא: ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה: ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה תכל הוא: ובכל בעירא לא תתן שכבתך לאסתאבא בה: ואתם לא תקום קדם בעירא למשלט בה תכלא הוא: כד אל תטמאו בכל אלה פי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניהם: אל תטמאו בכל אלה פי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניהם: לא תסתאבון בכל אלן ארי בכל אלן אסתאבו עממיא די אנא מגלי מן קדמיכון: כה ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את יושביה: ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את יושביה: ואסתאבא ארעא ואסערת חובה עליה ורוקנית ארעא ית יתבהא:

כ ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר בתוכם: ושמרתם אתם ואת חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר בתוכם: ותשרון אתון ית קמי וית דיני ולא תעבדון מכל תועבתא האלין יציבא וגידא דיתגידון ביניכון: כו פי את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: פי את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: ארי ית כל תועבתא האלין עבדו אנשי ארעא די קדמיכון ואסתאבא ארעא:

מפטור כח ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: ולא תרוקן ארעא יתכון בסאיכון יתה כמא דרוקנית ית עממיא די קדמיכון: כט פי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם: פי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם: ארי כל די יעבד מכל תועבתא האלין וישתיצון נפשתא דיעבדון מגו עמהון: לו ושמרתם את משמרת לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם: ושמרתם את משמרת לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם: ותשרון ית מטרת מימרי בדיל דלא למעבד מנימוסי תועבתא דאתעבדא קדמיכון ולא תסתאבון בהון אנא יי אלהכון: ושמרתם את משמרת לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם:

הפטרת אחרי-מות לקריאה בציבור ולשמו"ת עמוס פרק ט

ט וְהָלֹא כִבְנֵי כְשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם־יְהוָה הֲלוֹא אֶת־יִשְׂרָאֵל הֶעֱלִיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וּפְלִשְׁתִּיִּים מִכַּפְתּוֹר וְאַרְם מִקִּיר: ה הִנֵּה עֵינִי אֲדַנֵּי יְהוָה בְּמַמְלַכָּה הַחֲטָאָה וְהַשְׁמַדְתִּי אֹתָהּ מֵעַל
פְּנֵי הָאָדָמָה אֲפֹס כִּי לֹא הִשְׁמִיד אֲשֶׁמִּיד אֶת־בֵּית יַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה: ט כִּי־הִנֵּה אֲנֹכִי מֵצוּה וְהַנְעוֹתִי
בְּכָל־הַגּוֹיִם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִגְוַע בְּכַבְדָּהּ וְלֹא־יִפּוֹל צָרוֹר אֶרֶץ: י בַּחֲרֹב יָמוּתוּ כָּל חֲטָאֵי
עַמִּי הָאֲמֹרִים לֹא־תִגִּישׁ וְתִקְדִּים בְּעֵדֵינוּ הָרַעַת: יא בָּיִת הָיָה אֲקִים אֶת־סֶכֶת דָּוִיד הַנִּפְלֶת וְגִדְרָתִי
אֶת־פְּרִצִּיהֶן וְהִרְסֹתֵיהֶן אֲקִים וּבְנִיתֶיהָ כִּימִי עוֹלָם: יב לִמְעַן יִירָשׁוּ אֶת־שְׂאֵרֵית אֲדוֹם וְכָל־הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נְאֻם־יְהוָה עֲשֵׂה זֹאת: יג הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְנָגַשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֶּצֶר
וְדֶרֶךְ עֲנָבִים בְּמִשְׁךְ הַזֶּרַע וְהַטִּיפוּ הַהָרִים עֲפָסִים וְכָל־הַנִּבְעוֹת תִּתְמוּגְגֶנָה: יד וְשִׁבְתִּי אֶת־שְׁבוֹת עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי עָרִים נִשְׁמֹת וְיִשְׁכּוּ וְנִמְעֻו כְּרֹמִים וְשָׂתוּ אֶת־יַיִנָּם וְעָשׂוּ נִגְזֹת וְאָכְלוּ אֶת־פְּרִיָּהֶם:
טו וְנִשְׁעָתִים עַל־אֲדָמָתָם וְלֹא יִתְשׂוּ עוֹד מֵעַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵיךְ:

התקשרות

חדש!

עושים מנוי ומקבלים את
הגיליון למייל מדי שבוע

051-5415770 או בוואטסאפ: chabadisrael.co.il/alonichabad

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציציית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	לפני 120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ה בניסן	3.36	4.34	4.58	6.00	9.13	12.38	13.12	19.22.5	19.48
ש"ק, כ"ו בניסן	3.35	4.33	4.57	5.59	9.13	12.38	13.12	19.23.2	19.49
א', כ"ז בניסן	3.33	4.32	4.56	5.58	9.12	12.38	13.11	19.23.9	19.50
ב', כ"ח בניסן	3.32	4.31	4.55	5.58	9.12	12.38	13.11	19.24.5	19.50
ג', כ"ט בניסן	3.30	4.29	4.54	5.57	9.12	12.37	13.11	19.25.3	19.51
ד', ל' בניסן	3.29	4.28	4.53	5.56	9.11	12.37	13.11	19.26.0	19.52
ה', א' באייר	3.28	4.27	4.52	5.55	9.11	12.37	13.11	19.26.7	19.53
ו', ב' באייר	3.26	4.26	4.51	5.54	9.10	12.37	13.11	19.27.4	19.54

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ה בניסן ה'תשפ"ד – ב' באייר ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ה בניסן	הל' שבת פרק ג-ה.	הל' תרומות פרק ב.	מ"ע קנד.
ש"ק	כ"ו בניסן	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת שכ.
א'	כ"ז בניסן	פרק ט-יא.	פרק ד.	מל"ת שכ.
ב'	כ"ח בניסן	פרק יב-יד.	פרק ה.	מל"ת שכב.
ג'	כ"ט בניסן	פרק טו-יז.	פרק ו.	מל"ת שכב.
ד'	ל' בניסן	פרק יח-כ.	פרק ז.	מל"ת שכא.
ה'	א' באייר	פרק כא-כג.	פרק ח.	מל"ת שכא.
ו'	ב' באייר	פרק כד-כו.	פרק ט.	מ"ע קנה.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
אחרי מות	18:41	20:00	19:03	20:02	18:54	20:03	19:02	20:00
קדושים	18:46	20:06	19:08	20:08	18:59	20:09	19:07	20:06

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** ורה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"כ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**